

Już po remoncie! Filia nr 51 zaprasza

Filia nr 51 na os. Kalinowym jest jedną z dwóch placówek Biblioteki Kraków działających na terenie Dzielnicy XVI Bieńczyce. 4 czerwca 1969 r. ówczesna Filia nr 7 Nowohuckiej Biblioteki Publicznej otrzymała lokal o powierzchni użytkowej ok. 220 m², zaprojektowany na potrzeby biblioteki. Znalazły się w nim Oddział dla Dorosłych, Oddział dla Dzieci i Czytelnia. Kierownictwo filii objęła pani Wiktoria Łukasiewicz, a Oddziału dla Dzieci pani Maria Gądek. 1 lipca 1969 roku utworzyła swoje podwoje dla czytelników, oferując im księgozbiór liczący 7831 książek. Już pierwszego dnia odwiedziło bibliotekę 70 osób. Do końca roku zarejestrowano 1541 czytelników, 14147 odwiedzin i 26786 wypożyczeń.

W latach 90. XX w. kierownikiem została pani Jolanta Wściubiak, a od kwietnia 2019 r. pani Celestyna Zugaj.

W sierpniu bieżącego roku rozpoczęto prace remontowe, które trwały do 31 października, objęły m.in. wykonanie nowego przyłącza elektryczne-

go i zwiększenie mocy wraz z remontem instalacji elektrycznej z zamontowaniem opraw sufitowych i ściennych, montaż klimatyzacji, wymianę stolarki drzwiowej, wymianę okien i podłóg, wykonanie toalety i specjalnego wejścia dla osób z niepełnosprawnością.

Całkowity koszt remontu wraz z zakupem wyposażenia i piaskowaniem metalowych regałów, będących już na wyposażeniu filii, wyniósł 558 188,66 zł.

Po wyburzeniu części ścian i całkowitej zmianie funkcji niektórych pomieszczeń zaaranżowano nowoczesną, funkcjonalną i wygodną przestrzeń,

w której znajduje się obecnie 33-tyśięcny księgozbiór (literatura piękna dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych, literatura popularnonaukowa i gry planszowe). Filia jest jedną z siedmiu placówek na terenie Krakowa, w której utworzono w ramach projektu Budżetu Obywatelskiego Wypożyczalnię Gier Planszowych. W czytelni znalazł swoje miejsce kilkutyśięcny księgozbiór подарowany Bibliotece Kraków przez profesora Bolesława Faronę.

Od 21 listopada Filia nr 51 ma też dogodniejsze dla czytelników godziny udostępniania zbiorów. Biblioteka jest otwarta w poniedziałki, wtorki, środy i piątki od godziny 9:00 do 19:00, a w czwartki od godziny 12:00 do 19:00.

Izabela Ronkiewicz-Brağiel

Drogi święty Mikołaju...

ani się obejrzelismy, gdy Święty Mikołaj z anielskim orszakiem zjechał na Ziemię sprawić radość. Nie tylko dzieciom... Napisałście już list do św. Mikołaja? Nie? To ostatnia chwila! Jeszcze dzień, dwa i będzie za późno. Chyba że byliście niegrzeczni...

Ja zrobiłam już na tę okazję nieco miejsca na swej domowej biblioteczce. Na wszelki wypadek wygospodarowałam też trochę przestrzeni na twardym dysku. Spodziewam się bowiem prezentów książkowych, także w tej nowoczesnej formie e-booka – doskonałej do załoczonego tramwaju lub autobusu – i audiobooka – to na długie podróże samochodem albo do słuchania przy rozświetlonej kolorowymi lampkami choince. Mam nadzieję, że wystarczy miejsca, przecież po wizycie św. Mikołaja, za kilka tygodni, Gwiazdka... Do niej nie trzeba na szczęście słać listów. Nie wiem, czy jest domyślna, czy współpracuje ze św. Mikołajem?... Święta w tym roku zapowiadają się długie, zatem będzie dużo czasu na czytanie albo słuchanie.

Czytając naszą Gazetę, dowiecie się, że propozycji mamy sporo. A przecież w naszych bibliotekach czekają nie tylko nowości, ale i mnóstwo książek wydanych w bliższej lub dalszej przeszłości, których nie zdążyliście dotąd przeczytać... Mam nadzieję, że grudniowa oferta Salonu Literackiego oraz wydarzeń przygotowanych w filiach również przypadnie Wam do gustu.

Życzę Państwu radości i pogody ducha przy wigilijnym stole, zwiastującym narodziny Bożej Dzieciny, która przyszła na świat *Wśród nocnej ciszy*, a Jego domem była *Mizerna, cicha, stajenka licha*, o czym zaśpiewamy nocą na pastercie. Życzę też miłej lektury, mikołajowej i gwiazdkowej! Czytajcie książki! Słuchajcie czytanych przez aktorów i lektorów powieści! Także w sylwestrową noc, która ma tak magiczną moc, że radość z czytania przeniesie się na cały 2020 rok! Wesołych Świąt Bożego Narodzenia! Szczęśliwego Nowego 2020 Roku!

Izabela Ronkiewicz-Brağiel

*Radosnych Świąt Bożego Narodzenia,
w gronie Rodziny i Przyjaciół
oraz pomyślności w Nowym Roku!*

*życzy Dyrekcja oraz pracownicy
Biblioteki Kraków*

Historia tej najstarszej zwierzyńckiej biblioteki sięga roku 1948, w którym powstała jako filia Miejskiej Biblioteki Publicznej przy ul. Królowej Jadwigi. W latach 1956–57 podzielono księgozbiór na dwie placówki. Część zbiorów pozostała na miejscu, część przeniesiono do nowej siedziby przy ul. Kościuszki. W 1959 r. bibliotekę przeniesiono do budynku przy ul. Komorowskiego 11, w którym do grudnia 2016 r. funkcjonowała jako Filia nr 3 Krowoderskiej Biblioteki Publicznej. Od 1.04.1981 powierzono mnie jej kierownictwo.

Od 1 stycznia 2017 roku działa jako Filia nr 26 Biblioteki Kraków. Lokal jest niewielki – 48 m², ma dwie sale, w pierwszej znajduje się wypożyczalnia, czytelnia na 10 osób i jedno stanowisko komputerowe dostępne dla użytkowników, w drugiej Kącik Malucha. Księgozbiór liczy 11 013 wol., w zbiorach jest też 48 audiobooków dla dzieci. Profil zbiorów zaspokaja potrzeby i rozwija zainteresowania dzieci w wieku przedszkolnym, szkolnym i młodzieży szkoły średniej. Oprócz gromadzenia, przechowy-

wania, opracowania i udostępniania zbiorów książek, czasopism, audiobooków, udostępniania kodów do IBUK Libra i Legimi oraz udzielania różnego rodzaju informacji, prowadzi aktywnie różnorodną działalność kulturalno-oświatową. Na przestrzeni lat 1981–2019 zorganizowała 588 imprez dla różnych grup wiekowych, w których wzięło udział 13839 osób. Były to prelekcje, spotkania autorskie, wieczory poetyckie i muzyczne, warsztaty: teatralne, perkusyjne, ekologiczne, plastyczne, literackie, kaligrafii japońskiej, konkursy: plastyczne i literackie, wystawy: plastyczne, malarstwa, ilustracji, rzeźby i fotografii, lekcje biblioteczne i inne. Aktualny kolorowy wizerunek biblioteka zawdzięcza dwóm remontom przeprowadzonym w 2005 i 2016 roku, wspieranym przez Radę Dzielnicy VII. Rada ta wspomaga finansowo bibliotekę od ponad dwudziestu lat, dotując także zakupy książek.

Biblioteka współpracowała i współpracuje z licznymi instytucjami: szkołami i przedszkolami Krakowa i okolicznych miejscowości, wydawnictwami: Znak, Skrzat i Kluszczyński, które

były fundatorami nagród w konkursach plastycznych dla dzieci, z Krakowską Fundacją Żeglarstwa Sportu i Turystyki Hals, Towarzystwem Parku im. dra Henryka Jordana, Studium TE-ART., Galerią Pod Kopcem, Atelier Piekarnia, Drużyną Wojów Wytędze, z *Tygodnikiem Salvatorskim*, Teatrzykiem Dziecięcym Bajkowo, Małopolskim Instytutem Kultury, Grupą Literacyjną Na Krechę, Balem na Stawach, Żywą Pracownią i innymi instytucjami. Cenię sobie wieloletnią współpracę z ulubionym prelegentem dzieci i młodzieży Jerzym Krasickim – pisarzem, podróżnikiem, aktorem i rzeźbiarzem – niestety już nieżyjącym. Z nim to wielokrotnie przemierzaliśmy cztery kontynenty szlakiem zaginionych cywilizacji, poznawaliśmy mniej lub bardziej egzotyczne kraje, ich obyczaje i kulturę. Przeprowadził ponad 80 prelekcji, w których wzięło udział ponad 1000 osób. Kreatywne były warsztaty teatralne z Mają Spychaj-Kubacką z Teatru Groteska, także z Agnieszką Kolankowską oraz warsztaty perkusyjne z Grupą Tamtamtutu –

Marcinem Urzędowskim i Wojciechem Sochaczewskim. Bartłomiej Chodyń niejednokrotnie zabierał nas do krainy herbacianych podróży, Robert Zajac w strefę iluzji, Monika Dębowska szkoliła zręczność plastyczną dzieci, najczęściej na warsztatach recyklingu, wiele warsztatów plastycznych, inscenizacji teatralnych oraz akcji głośnego czytania prowadziłam samodzielnie, w arka kaligrafii japońskiej wprowadzał nas Jan Burnat, wykłady z historii sztuki prowadziła Katarzyna Bik, o tradycji szopki krakowskiej wykładał Tadeusz Gillert, o terapii energiami kwiatów opowiadała Ewa Uroda, jak tworzyć mandalę, nauczył Robert Urbański. Indywidualne wieczory poetyckie w Filii nr 26 miało wielu poetów i poetek. Filie odwiedziło również wielu autorów książek dla dzieci i młodzieży, m.in. Beata Ostrowicka, Melania Kapelusz, Katarzyna Nowak, Ewa Stadtmüller, Dominika Zaręba. W bibliotece organizowano wystawy malarstwa, rysunku, rzeźby, organizowano również warsztaty ilustratorskie. Wiele się tu działo przez te wszystkie lata, było wiele emocji i wzruszeń – wszystkim serdecznie dziękuję. Zapraszam do korzystania z biblioteki i jej imprez, bo to ostatnie miesiące mojej pracy, oficjalnie się pożegnaję z Państwem podczas Balu na Stawach w czerwcu przyszłego roku...

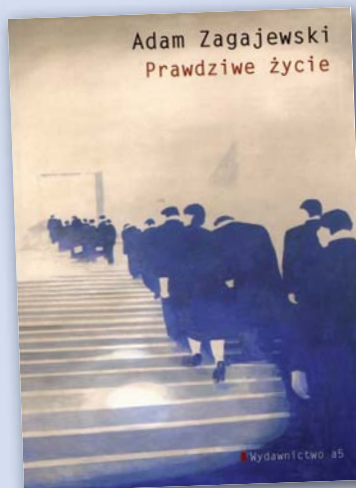
Barbara Zajązkowska

Krakowska Książka Miesiąca

Aż dwie książki Adama Zagajewskiego zostały uhonorowane w grudniu Nagrodą Krakowska Książka Miesiąca: *Substancja nieuporządkowana* (Wydawnictwo Znak) i tom poezji *Prawdziwe życie* (Wydawnictwo a5). Zaprezentowane w tomie wiersze można nazwać poetycką biografią. Śięga poeta czasów, kiedy w niepewnym i burzliwym okresie urodził się we Lwowie, gdzie jego dziadek uczył języka niemieckiego. Współczesność dominuje w esejach, jakże ważnych tekstach, w których odważnie ukazuje systemowy bałagan, będący wynikiem poczynań gierek politycznych.

Serdecznie zapraszamy na wręczenie Adamowi Zagajewskiemu Nagrody Krakowskiej Książki Miesiąca Grudnia do Klubu Dziennikarzy *Pod Gruszką* (ul. Szczepańska 1) w czwartek 19 grudnia 2019 roku o godz. 18.00.

Turniej gry w Sabotażystę

Eliminacje – 7 grudnia • Finał – 14 grudnia

Biblioteka Kraków, która w swoich zbiorach ma kilkaset gier planszowych, tworzących Bibliotekę Gier Planszowych, zaprasza dzieci, młodzie i dorosłych do udziału w pierwszym turnieju planszówek.

Tego typu gry cieszą się coraz większym zainteresowaniem, często mają charakter rodzinny, zapewniają dobrą zabawę uczestnikom i to, co istotne ze społecznego punktu widzenia – zaspokajają potrzebę obcowania ze sobą w grupie. Wśród ich zalet są jeszcze emocje, akcja, zaangażowanie wielu zmysłów naraz; eksperci wskazują też na walory edukacyjne wielu gier.

Otwarty turniej popularnej gry Sabotażysta, rywalizacji krasnali – poszukiwaczy złota, w Bibliotece Kraków odbędzie się w sobotę 14 grudnia i będzie poprzedzony eliminacjami (7 grudnia), na które obowiązują zapisy. Lista uczestników jest ograniczona. Zgłoszenia można dokonać przez aplikację gramywo, partnera turnieju lub pod adresem e-mail: metodyczny@biblioteka.krakow.pl. Na zwycięzców czekają atrakcyjne nagrody w postaci planszówek i gadżetów.

Szczegółowe informacje w aktualnościach na www.biblioteka.krakow.pl.

Finał Turnieju oraz eliminacje przedturniejowe odbędą się w Filii nr 3 Biblioteki Kraków, pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3.

SALON LITERACKI BIBLIOTEKI KRAKÓW
Klub Dziennikarzy „Pod Gruszką”
ul. Szczepańska 1

5 grudnia

„Nostalgiczny spacer po świątecznym Krakowie” – godz. 18.00

Prowadzenie: Krzysztof Jakubowski i Andrzej Kozioł

Autory kilkunastu książek o Krakowie opowiedzą o świątecznym klimacie dawnego Krakowa. Spotkanie urozmaici prezentacją multimedialną.

12 grudnia

„Opowieść Wigilijna – Boże Narodzenie u sąsiadów” – godz. 18.00

Prowadzenie: Katarzyna Siwiec i Michał Kozioł

Gościnnie wystąpią: Michał Zabłocki i Czesław Mozil

Czesław Mozil – wokalista i kompozytor w rozmowie z autorem tekstów Michałem Zabłockim zaprezentuje część materiału z wydanego w ubiegłym roku albumu pt. *Kiedyś to były święta*. Płyta zawiera 24 piosenki na 24 dni kalendarza adwentowego i nagrana została w ramach projektu *Czesław Mozil i Grajkowie Przyszłości* wspólnie z uczniami szkół muzycznych z całego kraju.

19 grudnia

Wręczenie Nagrody Krakowska Książka Miesiąca Grudnia dla Adama Zagajewskiego za książki: *Prawdziwe życie* i *Substancja nieuporządkowana* – godz. 18.00

Prowadzenie: Jan Burnatowski

Laudacje wygłoszą: prof. Anna Czabanowska-Wróbel i prof. Stanisław Stabro. Adam Zagajewski – poeta, eseista i prozaik. Współtwórca grupy poetyckiej TERAZ. Jeden z najbardziej znanych i cenionych współczesnych pisarzy polskich. Laureat licznych prestiżowych nagród literackich.

OFERTA KULTURALNO-EDUKACYJNA
FILII BIBLIOTEKI KRAKÓW

2 grudnia

„Zbieramy zakrętki” – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 21, ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Filia nr 21 jest oficjalnym punktem zbiórki plastikowych zakrętek dla Fundacji Bez Tajemnic. Głównymi celami akcji są: bezinteresowna pomoc niepełnosprawnym dzieciom, podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zbiórka surowca wtórnego.

„Zbieramy zakrętki” – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 28, ul. Komandosów 1

Filia nr 31, ul. Zachodnia 7/3a

Filia nr 32, ul. Żywiecka 32

Filia nr 33, ul. Zakopiańska 103

Filie nr 28, 31, 32, 33 są oficjalnymi punktami zbiórki plastikowych zakrętek dla Fundacji im. Brata Alberta. Głównymi celami akcji są: bezinteresowna pomoc niepełnosprawnym dzieciom, podnoszenie świadomości ekologicznej oraz zbiórka surowca wtórnego.

„Czytamy, słuchamy” – godz. 11.00

Filia nr 16 / ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Głośne czytanie opowiadania *Kolczatek* Heleny Bechlerowej, połączone z pokazem różnych wydań książki oraz wykonaniem pracy plastycznej i zabawami ruchowymi. Wydarzenie organizowane z okazji rocznicy urodzin autorki, adresowane do dzieci w wieku przedszkolnym.

„Komputer bez barier” – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa / ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Indywidualne zajęcia komputerowe prowadzone przez pracowników czytelnicy: nauka podstaw obsługi komputera, zakładanie konta mailowego, surfowanie po Internecie, wyszukiwanie wiadomości, podstawy Worda.

3 grudnia

„Pomocne oko” – godz. 10.00

Filia nr 20 / Oddział dla Dzieci / ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Z okazji Międzynarodowego Dnia Osób Niepełnosprawnych odbędzie się spotkanie w bibliotece mające na celu uwrażliwić najmłodszych czytelników na osoby potrzebujące naszej pomocy, ale nie lihości. Głośne czytanie książki Tomasa Małkowskiego *O Kamili, który patrzył rękami*.

„The Last Frontier. Wyprawa życia na Alaskę” – godz. 18.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa / ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Biblioteka zaprasza na autorską prelekcję multimedialną Sebastiana R. Bielaka – doktora nauk technicznych, fotografa, wykładowcy, autora książek i ponad setki artykułów o tematyce przyrodniczej lub podróżniczej. Z wykształcenia inżynier, a z zamiłowania przyrodnik i podróżnik zafascynowany dziką przyrodą Alaski. Prowadzi stronę internetową poświęconą podróżom przyrodniczym po Polsce i świecie www.sebastianbielak.pl oraz kanał YouTube *Podróże Bliskie Naturze*.

4 grudnia

„Odszukaj renifery Świętego Mikołaja!” – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 3 / Plac Jana Nowaka – Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

6 grudnia tuż, tuż, a Święty Mikołaj zgubił renifery... W dziale dziecięcym ukryte zostaną papierowe podobizny reniferów. Zadaniem uczestnika będzie odnaleźć pięć z nich, a w nagrodę otrzyma od Świętego Mikołaja upominek.

„Bajeczne bombki i złote anioły” – w godz. 10.00–15.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży / os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Doroczny kiermasz prac plastycznych podopiecznych Stowarzyszenia Pomocy Socjalnej *Gaudium et Spes*. Prace związane z tematyką świąteczną mogą stać się miłym prezentem dla rodziny i przyjaciół. W czasie kiermaszu będzie można spotkać się z autorami prac.

„Grudniowi solenizanci” – godz. 11.00

Filia nr 54 / os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Uczestnicy spotkania wysłuchają fragmentów książki *Wielkiej księgi imion* I. Marinkovića, obejmujących etymologię, informacje o patronach, znanych postaciach i bohaterach sztuk noszących imiona takie jak: Barbara, Łucja, Mikołaj.

„Wierszyki łamiące języki” – godz. 17.00

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Zajęcia organizowane w ramach cyklu *Głośne czytanie na zaczarowanym dywanie*. Podczas zajęć dzieci w wieku 4–6 lat wysłuchają wierszy. W formie zabawy spróbują zmierzyć się z popularnymi łamańcami językowymi. Zapisy i informacje w bibliotece.

„Renifer Świętego Mikołaja: Świąteczna przygoda” – w godz. 17.00–18.00

Filia nr 8 / ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośne czytanie opowiadań pt. *Zaginiony renifer* i *Świąteczna przygoda* autorstwa węgierskiego pisarza Aleksandra Kiado oraz wiersza Ewy Stadtmüller *A jak anioł*. Lektury będą inspiracją do rozmowy o zwyczajach i tradycjach bożonarodzeniowych oraz tworzenia prac plastycznych.

5 grudnia

„Koala w bibliotece” – godz. 9.00

Filia nr 3 / Plac Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

Spotkanie dla dzieci w wieku 5–6 lat, w czasie którego poznają książkę *Koala, która się trzymał*, dowiedzą się, gdzie można spotkać koalę i jakie ma zwyczaje, a także wykonają prace plastyczne. Zapisy w filii bibliotecznej.

„Odszukaj renifery Świętego Mikołaja!” – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 3 / Plac Jana Nowaka – Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

6 grudnia tuż, tuż, a Święty Mikołaj zgubił renifery... W dziale dziecięcym ukryte zostaną papierowe podobizny reniferów. Zadaniem uczestnika będzie odnaleźć 5 z nich, a w nagrodę otrzyma od Świętego Mikołaja upominek.

„Mikołajki z Mikołajkiem” – w godz. 10.00–11.00

Filia nr 16 / ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Głośne czytanie fragmentów książek o Mikołajku połączone z rozwiązywaniem zagadek i rebusów. Zapraszamy dzieci w wieku do 9. lat.

„Bajeczne bombki i złote anioły” – w godz. 10.00–15.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży / os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Doroczny kiermasz prac plastycznych podopiecznych Stowarzyszenia Pomocy Socjalnej *Gaudium et Spes*. Prace związane z tematyką świąteczną mogą stać się miłym prezentem dla rodziny i przyjaciół. W czasie kiermaszu będzie można spotkać się z autorami prac.

Polecamy młodzieży

A to historia!

Święta kojarzą się z ciepłem, rodzinną atmosferą, smakowitymi zapachami i smakami, niezwykle mi podarunkami. Niestety dla bohaterki powieściowej trylogii (w Polsce wydano jak dotąd dwie części) o hotelu Winterhouse święta nie zaczynają się najlepiej. Mieszkająca na co dzień z wujkiem i ciotką Elizabeth Sommers znajduje na drzwiach domu kartkę i kopertę z pieniędzmi. Okazuje się, że musi jechać na święta do hotelu Winterhouse, podczas gdy ciotka z wujkiem – nie ruszający się w zasadzie sprzed telewizora – niespodziewanie wyjeżdżają na wypoczynek. Nie mając wyjścia, bohaterka wyrusza do wspomnianego hotelu. Na miejscu okazuje się, że jej pobyt do Nowego Roku został już opłacony, a każdy – łącznie z ekscentrycznym właścicielem hotelu Norbridgem Fallsem – chce jej ten pobyt uprzyjemnić i zadbać, by czuła się w hotelu jak najlepiej. Elizabeth nie wierzy, by za tą przygodą stało wujstwo – nie bardzo dbający o jej potrzeby i z natury skąpi. Bohaterka zaczyna uważniej przyglądać się hotelowym gościom, obsłudze i właścicielowi. Okazuje się, że hotel kryje wiele tajemnic i zagadek, które dla uwielbiającej anagramy i szyfry Elizabeth stanowią nie lada zabawę i wyzwanie. Ulubionym miejscem pobytu młodej bohaterki staje się biblioteka hotelowa prowadzona przez doświadczoną i znającą Winterhouse jak własną kieszeń Leonę Springer, która przyucza bohaterkę do zawodu bibliotekarki, ale też pomaga w odkrywaniu tajemnic hotelu. Elizabeth pomaga również jej rówie-

śnik – Freddie. Rodzice Freddiego zostawiają go w hotelu co roku, podczas gdy sami podróżują po Europie. Elizabeth i Freddie łączy zamiłowanie do szarad i nieprzeparła chęć rozwikłania losów hotelu i rodziny będącej jego posiadaczami. Zmierzą się z dziwnymi zjawiskami i niepokojącymi wydarzeniami. Z jakim skutkiem? Przekonajcie się sami sięgając po tę wciągającą oraz przystępnie napisaną opowieść. Cykl powieściowy *Winterhouse* to debiut Bena Gutersona – nauczyciela i programisty – za który otrzymał nominację do Nagrody im. Edgara Allana Poe.

Ewa Cywińska

Guterson B., *Hotel Winterhouse*, Warszawa: Dwukropek, 2018.

Guterson B., *Sekrety hotelu Winterhouse*, Warszawa: Dwukropek, 2019.

W rzece czasu

Czas płynie niczym rzeka. Co jednak oznacza to w praktyce? Na to pytanie odpowiedź będą musiały znaleźć siostry Stern: roztrzępana Dżusia i jej introwertyczna siostra Eleonora. Całe życie przestrzegają zasad apodyktycznej ciotki. Nigdy nie zostawiają mieszkania pustego. Nigdy nie wpuszczają do mieszkania obcych. Pewnego dnia łamią oba te zakazy i tak zaczyna się ich pościg za tajemniczym antykwariuszem Ramzesem. Na jaw wyjdą rodzinne sekrety, historia zacznie się splatać z teraźniejszością, a gdzieś tam padnie trup. W tej książce Marty Kisiel wracamy do znanego z jej wcześniejszych powieści magicznego Wrocławia, choć tym razem pokazany zostanie w trochę inny sposób. Wprawne oko czytelnika innych książek autorki znajdzie kilka znajomych miejsc i postaci, dzie-

ki czemu książka nabiera jeszcze więcej uroku. Czego możemy sobie życzyć w książce na spokojne, zimowe wieczory? Autorka oferuje nam trochę humoru, historii, rodzinnych relacji, podróży w czasie i trochę morderstwa... Warto więc sięgnąć po *Toń* i spędzić czas z nowymi bohaterami. Z tymi starymi też.

Joanna Pękala

Kisiel M., *Toń*, Warszawa: Uroboros – Grupa Wydawnicza Foksal, 2018.

Z miłości? To współczuję. Opowieści z Omanu

Wiele osób ma określone wyobrażenia dotyczące aspektów życia w krajach arabskich. Jednak większość z nich ukształtowała się na podstawie zasłyszanych historii lub po obejrzeniu różnorodnych programów w telewizji. Mało z nich pochodzi z fachowego źródła, jakim jest rzetelny reportaż.

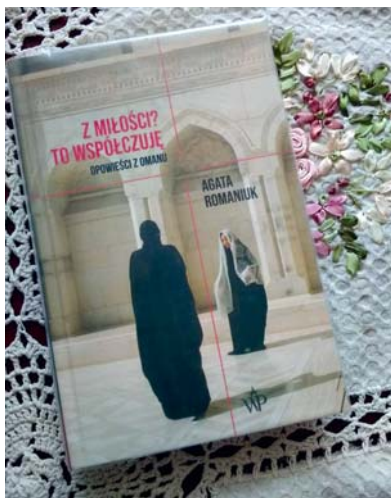
Zachęcamy zatem Państwa do wzbogacenia posiadanej wiedzy o najnowszy debiut reporterski Agaty Romaniuk pt. *Z miłości? To współczuję. Opowieści z Omanu*. Autorka jest doktorem nauk społecznych oraz absolwentką Polskiej Szkoły Reportażu. Jej książka to zbiór różnorodnych historii, opisujących życie codzienne w Omanie, głównie z perspektywy kobiet.

W porywającej podróży po tym kraju poznamy jego dwa oblicza. Pierwsze z nich ukazuje bogaty, piękny kraj, który zbudował swój dobrobyt na ropie naftowej. Kraj wpatrzony w osobę sułtana, ludzi biznesu i światowców podróżujących po świecie celem zdobycia jak najlepszego wykształcenia. Jego drugie oblicze, mniej chwalebne, nakreśla nam życie codzienne Omańczyków. Ich stosunek do pracy, obco-krajowców, a przede wszystkim do siebie nawzajem. W szczególności zaś na linii mąż-żona. Na wstępie poznajemy Omańczyka, który poślubił Polkę. Ich związek wbrew powszechnej opinii okazał się oparty na prawdziwej miłości i szacunku. Dla przeciwwagi poznajemy także inne postacie – dominujące, które wykorzystują stojące po ich stronie prawo. Mężczyzn, którzy pod zasłoną swej powierzchownej nowoczesności kryją odwieczne tradycje płynące z islamu: *Wasze kobiety są dla was polem uprawnym. Przychodźcie*

więc na wasze pole, jak chcecie. I czyście coś pierwszej dobrego dla samych siebie (Koran, 2: 223).

Reportaż Agaty Romaniuk to warta uwagi pozycja, poszerzająca nasze horyzonty. Pozwalająca poznać blaski i cienie życia we współczesnym Omanie. Warto zaznaczyć (co także podkreśla w posłowie sama autorka), że książka nie stanowi kompletnego, socjologicznego obrazu życia kobiet w Omanie, jest zaś zbiorem luźnych historii, które pozwalają odbiorcy poznać to [...] *co odmiennie z europejskiego punktu widzenia. Na poziomie kostiumu kulturowego, praktyk codzienności, rytuałów, obyczajów, bo przecież rodzi się, kocha i zdradza zawsze tak samo. Polecamy!*

Dorota Bojczko

Romaniuk A., *Z miłości? To współczuję. Opowieści z Omanu*, Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, 2019.

MIESIĘCZNIK SPOŁECZNO-KULTURALNY
KRAKÓW
Cena 7 zł (tytuł 10 zł)
Nr 12 (181) Grudzień 2019

WCZYTAJ SIĘ!

Zapraszamy do prenumeraty „Krakowa” w roku 2020

Kontakt: redakcja@biblioteka.krakow.pl
tel. 12/618-91-20, 661-22-82-82
www.miesiecznikkrakow.pl

Wpłaty: 24 1020 2892 0000 5102 0677 8528

„Międzynarodowy Dzień Niepełnosprawnych” – godz. 10.00

Filia nr 14 / ul. Ugorek 14, tel. 12 417-17-15

Spotkanie dla dzieci przedszkolnych, podczas którego uczestnicy będą rozmawiać na temat różnych niepełnosprawności. Spotkanie organizowane z okazji Międzynarodowego Dnia Niepełnosprawności.

„Okruchy obecności” – godz. 15.00

Filia nr 20 / Oddział dla Dorosłych / ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

Dyskusja o książce Patricka Modiano *Dora Bruder*, skłaniającej do refleksji na temat niepamięci w kontekście przemijającego życia jednostki i zbiorowości.

Wernisaż wystawy „Rynek Krowoderski – wizje studenckie 2018/2019” – godz. 17.00

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla Dorosłych / ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

Wernisaż wystawy studenckich projektów dotyczących zagospodarowania Rynku Krowoderskiego. W czasie spotkania zaprezentowane zostaną różne wizje Rynku Krowoderskiego.

„Miasto niemożliwe” – wernisaż wystawy rysunków Marty Wojnickiej – godz. 17.00

Filia nr 25 / ul. Fałata 2, tel. 797-301-002

Biblioteka zaprasza na wernisaż wystawy rysunków Marty Wojnickiej – absolwentki ASP w Krakowie, która obroniła dyplom w 2015 r. w pracowni Włkłodruku pod opieką Henryka Ożoga, aneks do dyplomu w Pracowni Malarstwa Rektora Stanisława Tabisza. Zajmuje się głównie grafiką, rysunkiem, malarstwem oraz szeroko pojętym projektowaniem graficznym. Przedstawiała swoje prace na ponad 30 wystawach zbiorowych oraz indywidualnych, w kraju i na świecie. W 2015 roku zdobyła II nagrodę w XXXIII Premio Firenze – Florencja 2015.

„Mikołajkowe cudёнka” – warsztaty origami – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży / os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Spotkanie dla czytelników powyżej 9 lat. Instruktorzy origami będą uczyli składania z papieru ciekawych modeli, które mogą być prezentem na Mikołajki lub ozdobą na choinkę. Biblioteka zapewni materiały. Wstęp wolny – zapisy w bibliotece.

6 grudnia

Odszukaj renifery Świętego Mikołaja!” – w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 3 / Plac Jana Nowaka – Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

6 grudnia tuż, tuż, a Święty Mikołaj zgubił renifery... W dziale dziecięcym ukryte zostaną papierowe podobizny reniferów. Zadaniem uczestnika będzie odnaleźć 5 z nich, a w nagrodę otrzyma od Świętego Mikołaja upominek.

„Trzecia Mikołajkowa Wymiana Książek” – 6–13 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki

Filia nr 9 / ul. Dobrego Pasterza 6, tel. 12 411-04-00

Trzecia edycja Mikołajkowej Wymiany Książek – w tym roku wymianie podlegać będą również książki dziecięco-młodzieżowe. Wymianie nie podlegają: podręczniki, encyklopedie, leksykony, słowniki i albumy. Obowiązuje zasada książka za książkę. Wydania wielotomowe liczą się jako jeden egzemplarz. Szczegółowy regulamin akcji dostępny jest w Filii nr 9 Biblioteki Kraków.

„Najszcześliwszy czuję się na planie, czyli o życiu i twórczości Romana Polańskiego” – godz. 10.30

Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa / ul. Teli-gi 24, tel. 797-024-019

Multimedialna opowieść o życiu i twórczości Romana Polańskiego. Prowadzenie: Krystyna Maśnik.

„Gramy w planszowe!” – godz. 17.00

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania uczestnicy w wieku 7–9 lat zagrają w popularne gry planszowe dla dzieci. Zapisy i informacje w bibliotece.

7 grudnia

„Sto lat kabaretu – krakowskie kabarety XX wieku” – godz. 9.00

Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa / ul. Teli-gi 24, tel. 797-024-019

Prezentacja archiwalnego nagrania spektaklu Narodowego Starego Teatru im. Heleny Modrzejewskiej. Spotkanie dla seniorów.

„Turniej gry Sabotażysta w Bibliotece Kraków – eliminacje” – godz. 11.00

Filia nr 3 / Plac Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

Zostań poszukiwaczem złota i weź udział w eliminacjach do turnieju gry *Sabotażysta!* Może i Tobie udzieli się gorączka złota? Na rozgrywki zapraszamy: dzieci (+12), młodzież, dorosłych, rodziny.

Zapisy przez aplikację GramyWto.pl lub pod adresem metodyczny@biblioteka.krakow.pl. Liczba miejsc ograniczona. Udział w turnieju jest bezpłatny.

10 grudnia

„Dolibuka dalsze dzieje” – godz. 11.00

Filia nr 26 / ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Biblioteka zaprasza na wernisaż wystawy ilustracji patchworkowej Celiney Kędziry do opowieści Dominiki Zaręby. Kontynuacja historii o lanckorońskim skrzacie Dolibuku w dwóch formach – plastycznej i literackiej. Spotkanie z autorkami adresowane do dzieci w wieku 6–10 lat, w czasie którego uczestnicy poznają drugą część przygód lanckorońskiego skrzata. Wystawa będzie dostępna do końca stycznia 2020 r.

„Dlaczego Pippi? – Na podstawie biografii Margarety Stromstedt pt. Astrid Lindgren. Opowieść o życiu i twórczości” – godz. 16.00

Filia nr 2 / ul. Krakowska 29, tel. 12 422-92-43

Spotkanie odbędzie się w ramach Dyskusyjnego Klubu Książki, na którym zaprezentowana zostanie twórczość szwedzkiej pisarki na podstawie książki Margarety Stromstedt *Astrid Lindgren. Opowieść o życiu i twórczości*. Kim była kobieta, która wymyśliła najsilniejszą dziewczynkę świata, pozwoliła wiejskiemu chłopcu psocić do woli, a chorobę i śmierć pokazała tak, że do dziś z jej książek korzystają terapeuci i lekarze? Kim był człowiek, który nauczył nas rozumieć dzieci w zupełnie nowy sposób, kochać zwierzęta, patrzeć na ręce politykom i wchodzić na drzewa w wieku sześćdziesięciu lat?

„Hipokrene – warsztaty literackie” – w godz. 17.00 – 18.45

Filia nr 3 / Plac Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

Prowadzenie: dr hab. prof. UP Marek Karwala

Uprawiasz literaturę już od szeregu lat – opublikowałeś kilka tomów poetyckich, może zbiory opowiadań, sztukę sceniczną, scenariusz... ale chciałbyś doskonalić swój warsztat, spotykać się z innymi twórcami, dyskutować o sztuce słowa, wykonywać konkretne ćwiczenia mające służyć podniesieniu jakości Twojego pisarstwa... Być może jesteś początkującym autorem, który już wprawdzie zakosztował „drukarskiej oliwy”, lecz nie masz pewności, czy to, co piszesz, jest naprawdę dobre, a może jeszcze niczego nie napisałeś, chociaż bardzo chciałbyś „zaprzężyć się z piórem”? Nieważne, w jakim jesteś wieku, jakie jest Twoje wykształcenie, lecz liczy się nade wszystko Twoje pragnienie zostania pisarzem. Odpowiedzi na nurtujące Cię dylematy znajdziesz podczas warsztatów literackich, które będą miały dwojaki charakter: teoretyczny (sposoby i środki nacechowania artystycznego poezji, dramatu, odmian pogranicznych, dziennika, pamiętnika, tekstów reklamowych, blogów i in.) oraz praktyczny (stosowne do uzyskanej wiedzy teoretycznej ćwiczenia).

11 grudnia

„Przechwałaki: historia z serii humorki” – godz. 12.00

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Dzieci wyruszą do miasteczka Humorki, gdzie mieszka rodzina Przechwałaków opisana przez Agnieszkę Zimnowodzką. Jakie są powody do przechwałek i czy wypada zachowywać się w ten sposób? Na to pytanie postarają się odpowiedzieć uczestnicy zajęć odbywających się w cyklu *DKK dla dzieci*. Zapisy i informacje w bibliotece.

„Cuda z papieru: Robimy kartki świąteczne” – godz. 16.00

Filia nr 52 / os. Na Stoku 1, tel. 12 645-29-52

Warsztaty plastyczne dla przedszkolaków i uczniów szkół podstawowych. Dzieci będą wykonywać kartki świąteczne z różnych materiałów. Wykonane prace można będzie zabrać do domu i wręczyć, wraz z życzeniami, bliskim.

„Renifer Świętego Mikołaja: Świąteczna przygoda” – w godz.

17.00–18.00

Filia nr 8 / ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Głośne czytanie opowiadań pt. *Zaginiony renifer i Świąteczna przygoda* autorstwa węgierskiego pisarza A. Kiado oraz wiersza E. Stadtmüller pt. *A jak anioł*. Lektury będą inspiracją do pogadanki o zwyczajach i tradycjach bożonarodzeniowych oraz tworzenia prac plastycznych.

„Gramy w planszowe!” – godz. 11.00

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania uczestnicy w wieku 10–12 lat zagrają w popularne gry planszowe dla dzieci. Zapisy i informacje w bibliotece.

„Święta tuż, tuż...” – godz. 17.00

Filia nr 49 / os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Polecamy dorosłym

Samotności w sieci ciąg dalszy

Wszystko, co ma początek, ma też koniec.

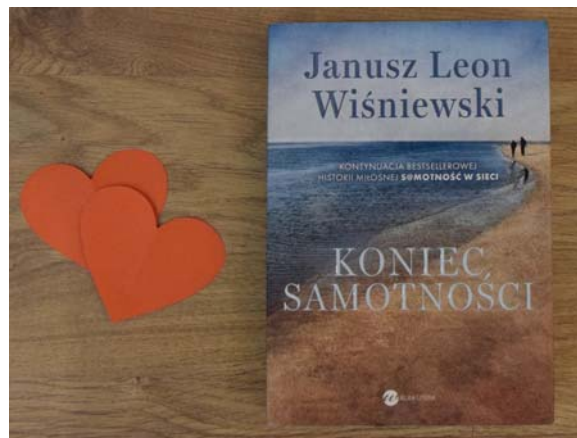
(Matrix: rewolucje)

Koniec samotności to kontynuacja bestsellerowej powieści Janusza Leona Wiśniewskiego *Samotność w sieci*. Autor we właściwym sobie stylu kreśli na kartach książki historię miłosną dwojga młodych ludzi – Jakuba i Nadii, którzy poznają się w dość nietypowym miejscu, bo w... klasztorze. Jednak w to miejsce nie przyciąga ich wiara, ale praca. On jest studentem informatyki, ona zajmuje się konserwacją zabytkowych wnętrzy. Oboje mają zadanie do wykonania dla siostry Agnieszki, przeoryszy mazurskiego klasztoru. W tych malowniczych okolicznościach przyrody bohaterom powieści przytrafia się... miłość. Od tej chwili Nadia

matkę Jakuba? Jak to wpłynie na dalsze losy bohaterów powieści? Zachęcam do przeczytania.

Książka *Koniec samotności* to opowieść nie tylko o miłości, ale również przyjaźni, poświęceniu, rodzicielstwie, tęsknocie, relacjach międzyludzkich i o tym, że przeszłość może mieć ogromny wpływ na teraźniejszość. Powieść ta nie jest może aż tak ciekawa i nie *drapie po duszy* jak *Samotność w sieci*, niemniej jednak zasługuje na uwagę, a dla wielbicieli twórczości Wiśniewskiego na pewno stanowi lekturę obowiązkową.

Małgorzata Koźma

i Jakub stanowią parę niemalże idealną, dopasowaną i bardzo szczęśliwą. Aż do momentu, gdy Nadia orientuje się, że losy Jakuba i jego rodziny dziwnie przypominają losy bohaterów pewnej książki, którą czyta, a której akcja rozgrywa się ponad 20 lat wcześniej... Czy Nadii uda się połączyć fragmenty układanki i dotrzeć do tajemnicy skrywanej przez

Wiśniewski J.L., *Koniec samotności*, Warszawa: Wydawnictwo Wielka Literatura, 2019.

Bezu – Bezu zaprasza!

Grzegorz Kasdepke – tego autora nie trzeba specjalnie przedstawiać. To ulubieniec dzieci i rodziców, laureat wielu nagród i wyróżnień literackich, m.in. Nagrody Literackiej im. Kornela Makuszyńskiego, wyróżnienia Polskiej Sekcji IBBY, wyróżnienia za najlepszą Książkę Roku plebiscytu Wirtualnej Polski. Był również redaktorem naczelnym *Świerszczyka*. Któż nie zna detektywa *Pozytywki*, *Kuby* i *Buby* czy opowiadań o zasadach dobrego wychowania (*Bon czy ton. Savoir vivre dla dzieci*).

Ostatnio pojawiła się nowa książka pt. *Bezu-Bezu i spółka*. Książka szczególnie, bowiem tym razem narratorem w pierwszej osobie jest sam autor, który przywołuje swoje wspomnienia ze szkolnych lat. Bohaterami krótkich opowiadań są chłopcy: Bezu-

-Bezu (od nazwiska Bezubicki i termita wydającego dźwięk bez-bez-bez z kreskówki o psie Huckleberry), Żuczek, nazywany tak od błyszczącej kurtki, i Krzysiu Olechno, mający doskonale okrągłą głowę. Wszystkich chłopców łączy niechęć do szkoły, nauki, czytania książek oraz ortografii. Ale cechuje ich też ogromna ciekawość świata. Autor w bardzo dowcipny sposób opisuje problemy, z jakimi borykają się dzieci na co dzień i jak próbują je rozwiązać. Na przykład dlaczego pani nauczycielka boi się kalorii i co to takiego te kalorie, czy wewnątrz pobliskiej górki znajduje się skarb lub co robić na szkolnej dyskotecie, jeżeli kompletnie nie umiemy tańczyć. Ogromnym wyzwaniem dla przyjaciół były też re-

dokończenie na s. 7 →

Sonda: o książce i bibliotece

W moim rodzinnym Wielopolu Skrzyńskim, w którym urodził się Tadeusz Kantor, biblioteka oprócz tradycyjnej roli pełniła też funkcję klubu, w którym spotykały się... trzy pokolenia. Kilka stolików obok regałów rozwiązywało sprawę. Pan Tadeusz, elegancki, starszy pan, ogrywał wszystkich w szachy. To on nauczył mnie, jak dostaje się mata w czterech posunięciach! Przez pół roku nauczył tej sztuczki wszystkich moich kolegów i z nikim już nie mogłem wygrać w ten sposób! Graliśmy też w chińczyka i bierki. Rodzaj gier był świadomie dopasowany do fantastycznej ciszy, charakterystycznej dla każdej biblioteki.

Marcin Daniec

Gdyby mojej mamusi przyszło kupować co tydzień: *Płomyczek*, *Świat Młodych*, *Prometeja*, *Zwierciadło*, *Kobietę i Życie*, *Przekrój*, *Film i Magazyn Filmowy* oraz *Panoramę*, zbankrutowałaby na pewno, tym bardziej że żyliśmy skromnie. Dzięki bibliotece wszystkie te tytuły czytałem od „dechy do dechy”!

Najważniejsze było jednak wypożyczanie książek! Nigdy nie zapomnę szperania w szufladkach wypełnionych karteczkami z alfabetycznym wykazem autorów. Na „p” – Papcio Chmiel: *Tytus, Romek i Atomek*; na „m” – Molnar Ferenc: *Chłopcy z Placu Broni*; na „s” – Sienkiewicz Henryk: *W pustyni i w puszczy*. Muszę się przyznać, że kiedy miałem 16 lat, wypożyczyłem na „m” – Moravia Alberto: *Rzymianka*. Z tymi karteczkami szło się do pani Rabachowej. Nikt na świecie nie wiedział lepiej niż ona, gdzie na półkach leżą te pozycje! Każda była oprawiona w szary papier. Na koniec każdy składał jeszcze „przysiężenie”, że te skarby odda za miesiąc, i z książkami pod pachą szedł do domu.

Marcin Daniec, satyryk, artysta kabaretowy, stand-uper

lacje z dziewczynami. Niepewność, wręcz strach przed piękną doprowadzał ich do irracjonalnych zachowań.

Wartka akcja opowiadań, wyraziste postaci oraz przygody chłopców opisane z dużą dozą humoru to zalety tej książki. Dodatkowym atutem są świetne ilustracje Jony Jung. Polecam dla dzieci w wieku od 7 do 9 lat.

Ewa Strach

Kasdepke Grzegorz, *Bezu-Bezu i spółka*, Wydawnictwo Literatura, 2019.

Biblioteczny kiermasz różnorodności. Czytanie, granie oraz tworzenie prac plastycznych. Zajęcia twórcze dla dzieci. Konieczne wcześniejsze zapisy w filii.

„Prószy śnieżek na uliczki...” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dzieci i Młodzieży / os. Zgody 7, tel. 12 642-16-43

Spotkanie w ramach Klubu Słuchającego Malucha adresowane do dzieci w wieku do 6 lat oraz ich rodziców. Wspólna lektura wierszy o zimie i świątach połączona z zabawą w rytm zimowej muzyki. Na zakończenie zaplanowano zajęcia plastyczne polegające na wykonaniu kartki świątecznej metodą *iris folding*.

Peron Literacki – warsztaty literackie – godz. 17.30

Filia nr 3 / Plac Jana Nowaka – Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81
Prowadzenie: Jadwiga Malina, Michał Piętiewicz

Cykl spotkań o charakterze warsztatowo-dyskusyjnym adresowany do wszystkich, którzy chcą dzielić się swoją twórczością, doskonalić pisarski warsztat oraz porozmawiać o literaturze. Planowane są dyskusje ze znanymi krakowskimi pisarzami, którzy podpowiedzą, jak pisać i jak radzić sobie w literackim świecie.

12 grudnia

„Grudzień z bajką” – w godz. 10.00–11.00

Filia nr 16 / ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Głośne czytanie bajki *Królowa Śnieżka* autorstwa Jeremiego Przybory połączona z zabawami plastycznymi i ruchowymi. Spotkanie zorganizowane z okazji rocznicy urodzin autora.

„Idą Świąta...” – godz. 10.00

Filia nr 20 / Oddział dla Dzieci / ul. Opolska 37, tel. 797-301-027

Zimowo-świąteczne spotkanie, na którym uczestnicy wykonają kartkę i napiszą życzenia z okazji zbliżających się Świąt Bożego Narodzenia. Dla najmłodszych przygotowano wzory kartek do kolorowania.

„Właśnie dziś, właśnie teraz” – spotkanie DKK – godz. 17.00

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Tematem spotkania Dyskusyjnego Klubu Książki będzie powieść obyczajowa *Właśnie dziś, właśnie teraz* autorstwa Karoliny Wilczyńskiej. To historia trzech obcych sobie kobiet, których losy splatają się poprzez nieszczęśliwy wypadek. Zapisy i informacje w bibliotece.

„Gałczyński i Miłosz” – godz. 18.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa / ul. Królewska 21, tel. 797-301-022

Wykład prof. dr. hab. Adama Kulawika prezentujący nowe spojrzenie na twórczość K. I Gałczyńskiego i Cz. Miłosza.

13 grudnia

„Choinki, choineczki” – zajęcia plastyczne dla dzieci – godz. 17.00

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Przedświąteczne zajęcia plastyczne, podczas których zostaną zaprojektowane i wykonane z papieru minichoinki. Zapisy i informacje w bibliotece.

„Świąteczne wyplatanki” – wernisaż wystawy prac Bożeny Zając – godz. 19.00

Filia nr 35 / ul. Chałubińskiego 47, tel. 797-024-005

Wernisaż wystawy prac Bożeny Zając. Zaprezentowane zostanie rękodzieło artystyczne wykonane z papierowej wikliny. Plecionkarstwo to wspaniała zabawa, rozwijająca kreatywność, wyobraźnię i zdolności manualne. Jest to jeden z najbardziej twórczych ekorecyklingów.

14 grudnia

Wernisaż wystawy „Rodzinne Świąta pod Krzywą Jabłonką” Joanny Dziubińskiej, Anny Madej i Danuty Franczak – godz. 17.00

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa / ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

Wernisaż prezentujący prace artystów z Pienin będzie kolejnym spotkaniem z Galerią *Krzywa Jabłonka* w Filii nr 21 Biblioteki Kraków. Twórcy zaprezentują artystyczne i kulturowe walory regionu. Goście będą mieli okazję do wymiany poglądów i do nawiązania nowych kontaktów z pasjonatami zarówno sztuki, jak i górskich wędrówek oraz turystycznych odkryć.

„Turniej gry Sabotażysta w Bibliotece Kraków” – godz. 11.00

Filia nr 3 / Plac Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

Turniej finałowy gry *Sabotażysta*, w którym zmierzą się najlepsi gracze wyłonieni w czasie eliminacji. Wydarzenie organizowane przez Bibliotekę Kraków oraz Gramywo.pl

16 grudnia

„Zimowe szaleństwo” – zajęcia animacyjno-czytelnicze dla maluchów – godz. 10.00

Filia nr 48 / os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

Wspólnie z Kicią Kocią, bohaterką książek Anity Głowińskiej, czytelniczy w wieku 2-3 lat poznają uroki zimy, wybiorą ulubione sporty zimowe i „ulepią” bałwanki z płatków kosmetycznych. Zapisy i informacje w bibliotece.

„Renifer” – warsztaty ozdób świątecznych – godz. 17.00

Filia nr 26 / ul. Komorowskiego 11, tel. 797-301-003

Na zajęciach dzieci będą tworzyły z płyt kompaktowych głowę renifera. Należy przynieść płytę CD, tekturę formatu A4, ołówek i nożyczki. Zapraszamy uczestników w wieku 3-12 lat.

„Janusza Wałka świat z widokiem” – finał wystawy autorstwa Anny Marii Krawczyk – godz. 17.30

Filia nr 27 / ul. Królowej Jadwigi 37b, tel. 797-301-016

Wystawa ukazuje dokonania wybitnego wykładowcy, historyka sztuki, kustosa i kierownika Muzeum Czartoryskich, przez przeszło 40 lat opiekującego się obrazem *Dama z gronostajem* Leonarda da Vinci. Autorka wystawy Anna Maria Krawczyk, wieloletni współpracownik Janusza Wałka, prezentuje na wystawie materiały archiwalne i fotograficzne ze swoich zbiorów związane z działalnością Janusza Wałka. Podczas spotkania wiersze Janusza Wałka czytać będzie Jerzy Trela. Wystawę można oglądać do 30 grudnia w godzinach otwarcia biblioteki.

17 grudnia

„Gdzie jest Wiercipiętek?” – godz. 11.00

Filia nr 16 / ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Głośne czytanie fragmentów książki Krystyny Boglar *Wiercipiętek* połączone z rozwiązywaniem zagadek i rebusów. Spotkanie dla dzieci w wieku do lat 9. Wydarzenie przygotowano z okazji rocznicy urodzin autorki.

„Najszczęśliwszy czuję się na planie, czyli o życiu i twórczości Romana Polańskiego” – godz. 11.00

Filia nr 43 / ul. gen. Jasińskiego 32, tel. 797-024-002

Multimedialna opowieść o życiu i twórczości Romana Polańskiego. Prowadzenie: Krystyna Maśnik.

„Świątecznie z fraszką i kolędą” – godz. 16.30

Filia nr 54 / os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Świąteczne spotkanie dla czytelników i sympatyków biblioteki, okraszone okolicznościowymi fraszkami Januarego Witkowskiego i wspólnym śpiewaniem kolęd z gitarowym akompaniamentem.

„Poznaj swoje miasto, czyli zagraj w grę – Kod Krakowa” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dorosłych / os. Zgody 7, tel. 12 644-40-72

Nowatorska gra planszowa dla każdego, dzięki której poznajemy: dzielnice Krakowa, zabytki, historię oraz bardzo dobrze się bawimy.

„Hipokrene – warsztaty literackie” – w godz. 17.00–18.45

Filia nr 3 / Plac Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

Prowadzenie: dr hab. prof. UP Marek Karwala

Uprawiasz literaturę już od szeregu lat – opublikowałeś kilka tomów poetyckich, może zbiory opowiadań, sztukę sceniczną, scenariusz... ale chciałbyś doskonalić swój warsztat, spotykać się z innymi twórcami, dyskutować o sztuce słowa, wykonywać konkretne ćwiczenia mające służyć podniesieniu jakości Twojego pisarstwa... Być może jesteś początkującym autorem, który już wprowadził zakosztował „drukarskiej oliwy”, lecz nie masz pewności, czy to, co piszesz, jest naprawdę dobre. A może jeszcze niczego nie napisałeś, chociaż bardzo chciałbyś „zaprzyjaźnić się z piórem”? Nieważne, w jakim jesteś wieku, jakie jest Twoje wykształcenie, liczy się nade wszystko Twoje pragnienie zostania pisarzem. Odpowiedzi na nurtujące Cię dylematy znajdziesz podczas warsztatów literackich, które będą miały dwojaki charakter: teoretyczny (sposoby i środki nacechowania artystycznego poezji, dramatu, odmian pogranicznych, dziennika, pamiętnika, tekstów reklamowych, blogów i in.) oraz praktyczny (stosowne do uzyskanej wiedzy teoretycznej ćwiczenia).

18 grudnia

„Jasełka Bożonarodzeniowe” – godz. 10.30

Filia nr 8 / ul. Brodowicza 1, tel. 12 412-49-55

Przedstawienie dla dzieci w wieku przedszkolnym pt. *Jasełka Bożonarodzeniowe* w wykonaniu członków Klubu Seniora Renesans w Krakowie.

„Środek motka – świąteczny stroik” – godz. 17.00

Filia nr 56 / Oddział dla Dorosłych / os. Zgody 7, tel. 12 644-40-72

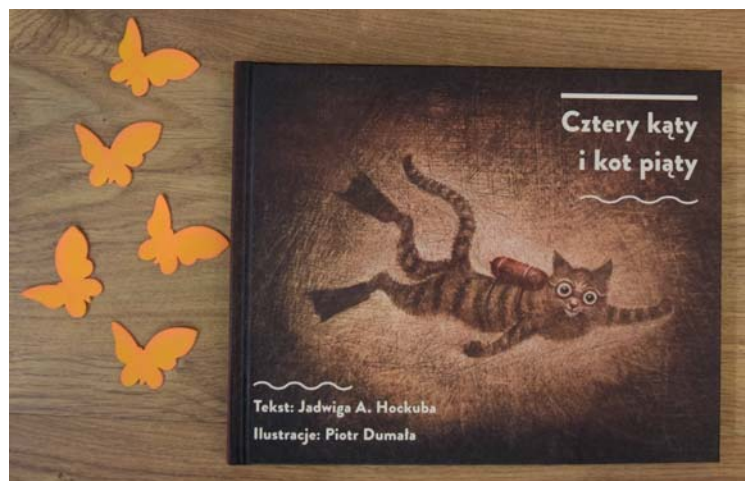
Zajęcia dla miłośników rękodziela, podczas których uczestnicy wykonają stroik bożonarodzeniowy. Spotkanie adresowane do seniorów.

Polecamy dzieciom

Podróż w krainę wyobraźni

A na stole
barszcz, chleb i ryba.
Nad opłatkiem białym
naszej mamy uśmiech.
Kto usiądzie tu z nami?
Jedno miejsce jak zwykle
czeka dzisiaj puste.

(fragm. wiersza *Wigilia* z książki *Cztery kąty i kot piąty*)

Wśród tytułów książek z poezją dla dzieci jest kilka, które zasługują na uwagę. Z pewnością należy do nich książka autorstwa Jadwigi A. Hockuby *Cztery kąty i kot piąty*. Znaleźć w niej można wiersze nie tylko na różne okazje (Boże Narodzenie, Wielkanoc), ale również na każdą porę roku, na dobranoc, a nawet na strachy z szafy. Autorka w poetycki, magiczny sposób przenosi młodego czytelnika do krainy wyobraźni. Wiersze stanowią wspaniałą zachętę do zabawy słowami oraz puszczenia cugli fantazji. Jadwiga A. Hockuba jest tłumaczką, pisze wiersze i opowiadania dla dzieci, które często można później znaleźć w szkolnych podręcznikach. Największą przyjemność sprawia jej, że może młodym czytelnikom pokazać to, co niezwykle i nieoczywiste, magię otaczającego świata.

Książka *Cztery kąty i kot piąty* została pięknie zilustrowana przez Piotra Dumałę, twórcę filmów animowanych i fabularnych, plakatów, ilustracji do książek, ale też wierszy, opowiadań oraz scenariuszy filmowych. Ilustracje do książki z wierszami dla dzieci stworzył po raz pierwszy i do tego na tabliczkach gipsowych. Efekty jego pracy są zachwycające i wspaniale współgrają z tematyką oraz klimatem wierszy. Lekturę serdecznie polecam rodzicom do czytania z dziećmi w wieku 6-8 lat, szczególnie na długie, zimowe wieczory.

Małgorzata Koźma

Hockuba J.A., *Cztery kąty i kot piąty*, Piaseczno: Wydawnictwo Widnokrąg, 2018.

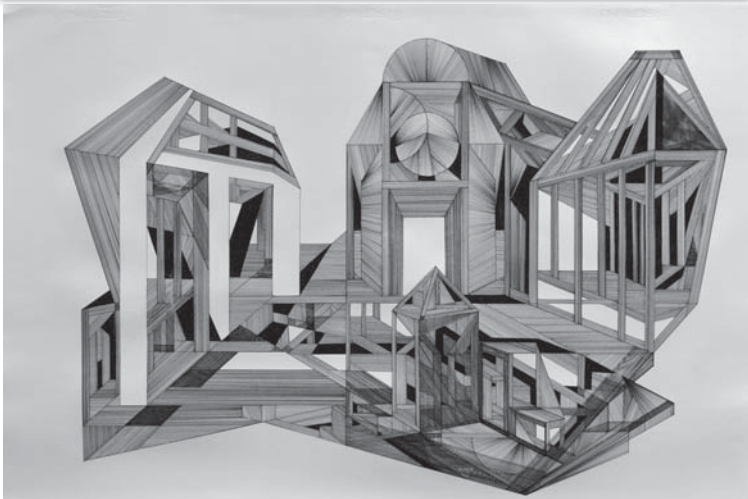
CZY JUŻ ZAPRENUMEROWAŁEŚ
CZAS LITERATURY?
NOWY NUMER JUŻ W MARCU!
NIE ZWLEKAJ!

KWARTALNIK
LITERACKI

BIBLIOTEKI KRAKÓW

CZAS
LITERATURY

www.czasliteratury.pl

Miasto niemożliwe Marty Wojnickiej

Cykl rysunków *Miasto niemożliwe* nie jest jeszcze skończony – powstaje nadal z fascynacji artystki obiektami architektonicznymi, które ją inspirują. Pierwsze skojarzenie, jakie przywołuje, to figury niemożliwe Penrose'a, wymyślone przez szwedzkiego grafika Oscara Reutersvårda. Jeśli spróbujemy przeanalizować te tajemnicze budowle na rysunkach, to okaże się, że podobnie jak w figurach niemożliwych wrażeńiowo i geometrycznie wszystko się zgadza, a jednak realnie jest niemożliwe... Wchodzimy w niezwykle precyzyjny i wyimaginowany świat wyobraźni artystki, przekazany niesamowitym kunsztem rysowniczym. Maestria rysunków wciąga magnetycznie do środka przedstawionych miast, surowych i bezludnych. Ich konstrukcje są pełne powietrza, przenikają się werandowo, zawieszono są w próżni. To swoisty labirynt Minotaura, pełen tajemnych przejść, sieni, podestów i schodów do innego wymiaru... cisną się na usta słowa poety Andrzeja Bursy – *zawieszony na tęczu, pod gwarancją wizji [...] ginie w neurastenii, którego nieistnienie zabija jak topór*.

Cały cykl jest tworzony klasyczną techniką rysunkową, ale też z wykorzystaniem akrylu, tuszu czy ekoliny, czyli techniką mieszaną. Marta Wojnicka z wielką biegłością operuje tymi technikami, gdyż zawodowo zajmuje się grafiką, rysunkiem, malarstwem oraz szeroko pojętym projektowaniem

graficznym. Jest absolwentką ASP w Krakowie, dyplom obroniła w 2015 r. w Pracowni Wkłęśłodruku pod opieką Henryka Ożoga, aneks do dyplomu w Pracowni Malarstwa Rektora Stanisława Tabisza. Przedstawiała swoje prace na ponad 30 wystawach zbiorowych oraz indywidualnych, w kraju oraz na świecie. W 2015 roku zdobyła II nagrodę w XXXIII Premio Firenze – Florencja 2015, gdzie przebywała na półrocznym stypendium *Erasmus*.

Niezwykłą przyjemność obejrzenia wystawy pt. *Miasto niemożliwe* będziemy mieli od początku grudnia w Filii nr 25 przy ul. Fałata 2, a jej uroczyste otwarcie nastąpi 5 grudnia o godz. 17.00.

Barbara Zajączkowska

19 grudnia

„Magia Świąt Bożego Narodzenia” – godz. 9.30
Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa / ul. Teli-
gi 24, tel. 797-024-019

Spotkanie, podczas którego uczestnicy wykonają ozdoby choinkowe z bibuły i kolorowego papieru.

20 grudnia

„Gramy w planszowe!” – godz. 17.00
Filia nr 48 / os. Boh. Września 26, tel. 12 645-95-27

W czasie spotkania uczestnicy w wieku około 6 lat zagrają w popularne gry planszowe dla dzieci. Zapisy i informacje w bibliotece.

21 grudnia

„Planszowisko” – w godz. 9.00 – 14.00
Filia nr 45 / Czytelnia i Wypożyczalnia Popularnonaukowa / ul. Teli-
gi 24, tel. 797-024-019

Rozgrywki gier planszowych (m.in. *Dixit, Gra o tron, Cyklady, Splendor*).

27 grudnia

„Menażeria pana Kerna” – godz. 11.00
Filia nr 16 / ul. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

Głośne czytanie wierszy Ludwika Jerzego Kerna powiązane z zabawami plastycznymi i ruchowymi. Spotkanie dla dzieci w wieku przedszkolnym organizowane z okazji rocznicy urodzin autora.

30 grudnia

„Wspomnienie lata – finał wystawy szkła grawerowanego autorstwa Agnieszki Janczury” – godz. 10.00

Filia nr 20 / Oddział dla dorosłych / ul. Opolska 37, tel. 797-301-026
Agnieszka Janczura z zawodu jest technikiem administracji. Od wielu lat zajmuje się rękodzielnictwem (haftuje, szydełkuje, maluje, graweruje). Pospolite szklane przedmioty: wazon, filiżanka, kieliszki, kufle i świeczniki przemienia w artystyczne perełki, które przyciągają wzrok bogactwem kompozycji, finezją wykonania oraz nieszablonywym pomysłem wyrażenia ekspresji twórczej.

„Święta w zwyczajach i kolędach” – wieczór kolęd w bibliotece – godz. 17.00

Filia nr 2 / ul. Krakowska 29, tel. 12 422-92-43
Kolejne świąteczne spotkanie z przyjaciółmi biblioteki. W programie: wspólne śpiewanie kolęd i pastorałek, koncert gitarowy, a całość uzupełni prezentacja nt. wybranych tradycji i zwyczajów związanych z Bożym Narodzeniem.

**SPOTKANIA W KLUBIE DZIENNIKARZY „POD GRUSZKĄ”
ul. Szczepańska 1**

2 grudnia

Promocja książki autorstwa Ewy Kassali pt. *Maria Magdalena – kobieta taka jak Ty* – godz. 18.00

Prowadzenie: Ewa Kassali

Kolejna powieść autorki, przypominająca najpotężniejsze kobiety starożytnego świata. Kim była Maria Magdalena? Na to pytanie stara się odpowiedzieć w swej fascynującej powieści Ewa Kassali. Błyskotliwa książka oparta na realiach epoki, dzięki czemu czytelnik może wczuć się w atmosferę opisywanych wydarzeń.

3 grudnia

„Boże Narodzenie. Czas i miejsce” – godz. 17.30
Prelekcja dr Krystyny Słoczyńskiej

Spotkanie Towarzystwa Miłośników Lwowa i Kresów Południowo-Wschodnich.

4 grudnia

Promocja albumu autorstwa Michała Grychowskiego pt. *Polska z tekstem Pawła Kwiatkowskiego*, w opracowaniu graficznym prof. Władysława Pluty – godz. 18.00

Prowadzenie: dr Stanisław Dziedzic

Historia Polski pisana drewnem, cegłą i kamieniem, czyli najbardziej charakterystyczne zabytki architektoniczne Polski ukazane w obiektywie fotografika Michała Grychowskiego. Album obfituje nie tylko w zdjęcia monumentalnych katedr, zamków i pałaców – niemych świadków wyobraźni i gestu fundatorów – lecz odkrywa też czar zapomnianych kapliczek przydrożnych albo malownicze krajobrazy. Całości dopełniają przejrzysty układ graficzny autorstwa prof. Władysława Pluty z krakowskiej ASP i (dwujezyczny) obfitujący w barwne anegdoty tekst historyka, eseisty i podróżnika Pawła Kwiatkowskiego.

6 grudnia

Spotkanie poetyckie z okazji 10-lecia istnienia „Szufflandii”

– godz. 17.00

Prowadzenie: Małgorzata Michalska

Oprawa muzyczna: Zespół 230 VOLT

Zamysłem *Szufflandii* jest stworzenie platformy prezentacji dla poetów i pisarzy, którzy swoją twórczość pozostawiali w czeluściach szufflad biurek. Tworzymy miejsce, gdzie, być może po raz pierwszy, zaprezentują oni swoje wiersze bądź krótkie formy literackie. Zamysł przerodził się w mnogość spotkań literacko-muzycznych, promocji książek, wieczorów autorskich nie tylko twórców nieznanymi, ale także tych z dużym dorobkiem wydawniczym.

9 grudnia

Wieczór poezji Doroty Nowak połączony z promocją jej książki pt. *Zarzewie* – godz. 18.00

Prowadzenie: Grażyna Wojcieszko

10 grudnia

„Marzenia na wietrze czasu” – wieczór autorski Danuty Perier-Berskiej – godz. 18.00

Prowadzenie: Danuta Sułkowska

Oprawa muzyczna: Justyna Zawiaślan – skrzypce, Przemysław Zarabski – fortepian

17 grudnia

„Ulica Wielkiej Kołedy” – biesiada poetycka godz. 18.00

Prowadzenie: Magdalena Węgrzynowicz – Plichta

występ Kabaretu Śmieszna Środa w składzie: Barbara Leśniak, Krzysztof Janik, Leszek Cadet

Oprawa muzyczna: zaproszeni Goście

W programie recytacja poezji i prozy poetyckiej o tematyce świątecznej i noworocznej w wykonaniu: Joanny Babiary, Renaty Batko, Marzeny Dąbrowy-Szatko, Agaty Dziewońskiej, Małgorzaty Hrycaj, Adriana Jarosza, Krystyny Alicji Jezierskiej, Beaty Kępińskiej, Renaty Klamerus, Małgorzaty Kulisiewicz, Karola Kowalskiego, Pawła Kuzory, Joanny Krzyżańskiej, Elżbiety Leśniak, Włodzimierza Majcherka, Roberta Marcinkowskiego, Joachima Neandra, Małgorzaty Pfister, Halzki Podgórskiej-Dutka, Grzegorza Skórki, Andrzeja Krzysztofa Torbusa, Janusza Szota, Andrzeja Witkowicza, Agnieszki Zięby i zaproszonych Gości.

WYSTAWY W FILIACH BIBLIOTEKI KRAKÓW

„Dawno, dawno temu ...” – wystawa grafik wielkoformatowych Anny Sowińskiej – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.

Filia nr 3 / Plac Jana Nowaka Jeziorańskiego 3, tel. 12 618-91-81

„Kolor i światło” – wystawa malarstwa Jolanty Surówki

– w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.

Filia nr 16 / ul. W.E. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

„Galeria Ekslibrisu Biblioteki Kraków: Zwierzyniec” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.

Filia nr 16 / ul. W.E. Radzikowskiego 29, tel. 797-301-005

„150. urodziny Stanisława Wyspiańskiego (1869–1907) w Bibliotece Kraków. Prezentacja pastelów, rysunku i afiszy sztuk Stanisława Wyspiańskiego” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.

Filia nr 20 / ul. Opolska 37, tel. 797-301-026

„Rynek Krowoderski” – wizje studenckie 2018/2019 – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.

Filia nr 21 / Wypożyczalnia dla dorosłych / ul. Królewska 59, tel. 797-301-021

„Rodzinne Święta pod Krzywą Jabłonką” – wystawa Joanny Dziubińskiej, Anny Madej i Danuty Franczak – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.

Filia nr 21 / Czytelnia Naukowa / ul. Królewska 59, tel. 797-301-022

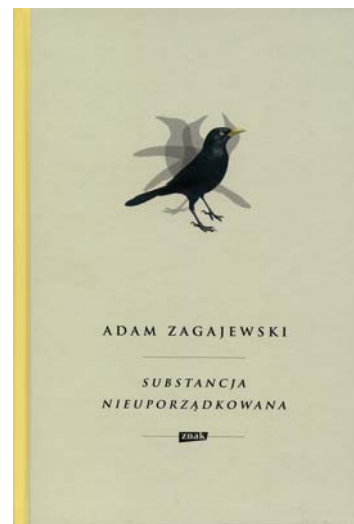
Polecamy dorosłym

A świat się kręci...

Najnowszy zbiór esejów Adama Zagajewskiego *Substancja nieuporządkowana* jest zachętą do rozmowy o Bogu, o sensie życia, o sztuce, o literaturze, o muzyce, o naturze cywilizacji, o związku między nowoczesnością i tradycją, o śmierci. Dopóki rozmawiamy, mamy pewność, że nasza społeczna zbiorowość nie została jeszcze zdominowana przez alfabetów. Szczęśliwi ci, którzy tkwią w tej egalitarnej enklawie. Eseje Zagajewskiego, wpisujące się w narrację wcześniejszych jego książek, stanowią swoisty kulturowy wektor. Uwagę czytelnika przykuje esej *O życiu w wolności*, pokazujący, jak ważne i ścisłe są związki między wolnością, prawem czy prawdą, a także poezją. A jak porywająco brzmi *Pochwała prawa* – laudacja poświęcona Ewie Łętowskiej! Zarzucają Zagajewskiemu, że komentuje współczesność z niewłaściwej strony. W końcu ci mieszkańcy bibliotek, co bacznie obserwują wydarzenia w przestrzeni publicznej, reprezentujący ten szczególnie świątek literatury, garbusów na pół zagrzebanych w papierach, moli książkowych też mają prawo do własnego zdania! Dlatego od lat z wielką uwagą wsłuchujemy się w pisane z wielką rozważą słowa Adama Zaga-

jewskiego. Książka została uhonorowana w grudniu tego roku Nagrodą Krakowska Książka Miesiąca równoległe z tomem poezji *Prawdziwe życie* (Wydawnictwo a5).

Janusz M. Paluch

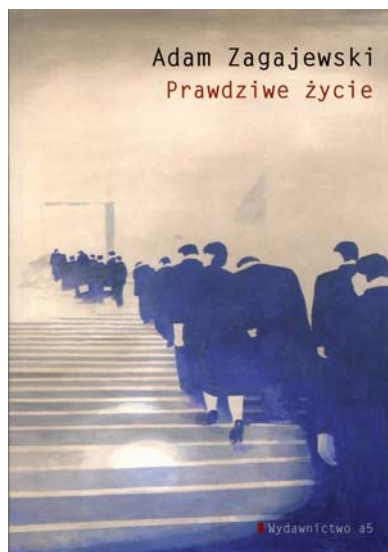
Adam Zagajewski, *Substancja nieuporządkowana*, Kraków: Wydawnictwo Znak, 2019

Jak autobiografia

Prawdziwe życie – zbiór wierszy Adama Zagajewskiego – to poezja autobiograficzna. Autor za pomocą wehikułu poetyckiego przenosi się wraz czytelnikiem w przeszłość. Niekiedy w czasy znane mu tylko z opowiadań rodziców, kiedy to dziadek Karol uczył niemieckiego we Lwowie, zamykając na zasuwkę drzwi

klasy przed spóźnialskimi. Pojawiają się też inne kresowe miasta – Sambor, Drohobycz, a w zyciorysie jego amerykańskiego, niezjącego już, przyjaciela, poety Charliego K. Williamsa, znowu Lwów, z którego w świat wyjechała jego babcia. To znowu skautowskie klimaty z czasów, kiedy Wojciech Pszoniak mieszkał w śląskiej kamienicy piętro wyżej, a sąsiad pan Zawadzki został posłem PRL... Wspomnienie krakowskiego poety Wincentego Fabera. W końcu wizyta w szpitalu, gdzie kroplówka spowalnia czas. I ukłon w kierunku Juliana Kornhausera wierszem *Errata sprzed wielu lat...* Nie dziwi jednak ten wsteczny ogląd życia, wszak wiek XX przeszedł już na emeryturę... Jest sentymentalny, melancholijny, niedzisiejszy.

Janusz M. Paluch

Adam Zagajewski, *Prawdziwe życie*, Kraków: Wydawnictwo Znak, 2019

Kalendarium krakowskie

- 7.12.1959** – w Warszawie zmarł Artur Górski (ur. 2.07.1870 w Krakowie) – krytyk literacki, publicysta, pisarz, tłumacz, wydawca. Był założycielem pisma naukowo-literackiego *Ruch*, a także współredaktorem *Dziennika Krakowskiego*. Następnie został redaktorem krakowskiego *Życia*, gdzie zamieścił cykl artykułów *Młoda Polska*, będący manifestem twórców młodego pokolenia, który dał nazwę okresowi w literaturze i sztuce. Po II wojnie światowej współpracował z *Tygodnikiem Powszechnym*. Był autorem szkiców literackich i filozoficznych, opowiadań i dramatów. Tłumaczył dzieła m.in. Goethego i Ibsena.
- 8.12.1909** – w Chrzanowie urodził się Marian Konarski (zm. 30.10.1998 w Krzeszowicach) – malarz, rzeźbiarz, poeta. Studiował na Wydziale Malarstwa krakowskiej ASP, z której został jednak usunięty za przynależność do grupy artystycznej Szczep Rogate Serce. Organizował wystawy artystów należących do grupy, redagował też ich pismo *Krak*. Przerwane studia artystyczne ukończył w 1960 r. Jego wielokierunkowa twórczość obejmowała portrety, autoportrety, martwe natury, symboliczne kompozycje figuralne, kościelne polichromie, a także rzeźby. Jako poeta debiutował w krakowskim *Ilustrowanym Kurjerze Codziennym*.
- 13.12.2009** – w Krakowie zmarł Józef Tadeusz Gawłowski (ur. 14.11.1926 w Ostrowcu Świętokrzyskim) – architekt. Był członkiem zespołu projektującego rozbudowę Półwsi Zwierzynieckich, budowę osiedla Azory oraz pracował nad koncepcją architektoniczną powiązania Nowej Huty z zespołem urbanistycznym Krakowa. Równocześnie był wykładowcą i profesorem Politechniki Krakowskiej oraz Politechniki Śląskiej. W Krakowie prowadził również wykłady na Wydziale Malarstwa ASP, gdzie zajmował się problematyką integracji malarstwa i architektury. Ukoronowaniem pracy naukowej było otrzymanie stanowiska profesora zwyczajnego Politechniki Krakowskiej. Został pochowany na Cmentarzu Salwatorskim w Krakowie.
- 11.12.1919** – w Wadowicach urodził się Witold Damasiewicz (zm. 6.01.1996 w Krakowie) – malarz, rysownik, pedagog. Ukończył polonistykę na UJ oraz malarstwo w krakowskiej ASP, gdzie przez kilka kolejnych lat pracował jako asystent i aspirant artystyczny. Następnie został nauczycielem malarstwa i rysunku w Państwowym Liceum Sztuk Plastycznych w Krakowie, gdzie pracował aż do przejścia na emeryturę. Jako malarz był przedstawicielem abstrakcji aluzyjnej. Jego prace znajdują się m.in. w zbiorach: Ministerstwa Kultury i Sztuki, Muzeum Narodowego w Krakowie, Urzędu Miasta Krakowa oraz w zbiorach prywatnych w Polsce i za granicą.
- 24.12.1839** – w Krakowie urodził się Adam Bełcikowski (zm. 13.01.1909) – dramaturg, prozaik, poeta, historyk literatury. Po studiach w zakresie historii literatury polskiej, zakończonych doktoratem, wykładał na UJ. Następnie pracował w Bibliotece Jagiellońskiej, był też współpracownikiem Komisji Bibliograficznej Wydziału Filologicznego Akademii Umiejętności. Równocześnie wydawał utwory poetyckie i nowele oraz dramaty historyczne i komedie. Opublikował też studia historycznoliterackie, dotyczące twórczości W. Potockiego, J.A. Morsztyna i F. Bohomolca.
- 29.12.1879** – w Warszawie urodził się Witold Wojtkiewicz (zm. 14.06.1909) – malarz, rysownik, przedstawiciel symbolizmu i wczesnego ekspresjonizmu. Studiował na krakowskiej ASP, gdzie był uczniem Leona Wyczółkowskiego.

Witold Wojtkiewicz, *Rozstanie*, 1908 r.

Współpracował z krakowskim tygodnikiem *Liberum Veto* oraz *Tygodnikiem Ilustrowanym*, dla których tworzył rysunki w popularnym wówczas stylu gazetowej karykatury. Należał do krakowskiego Towarzystwa Artystów Polskich – Sztuka. Współpracował także z krakowskim kabaretem Zielony Balonik, dla którego stworzył cykl akwarel i rysunków, które do dziś zdobią ściany kawiarni Jama Michalika. Opublikował ponadto litografie pt. *Teka Melpomeny*, przedstawiające portrety aktorów Teatru Miejskiego w Krakowie. Część jego prac znajduje się w Muzeum Narodowym w Krakowie.

opracowanie: Małgorzata Kosmala

„Piórkiem, węglem i pastelami – wystawa obrazów Danuty Garbarz” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 roku.
Filia nr 22 / ul. Sienkiewicza 2, tel. 797-301-004

„Miasto niemożliwe – wystawa rysunków Marty Wojnickiej”
– w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.
Filia nr 25 / ul. Fałata 2, tel. 797-301-002

„Arabia Saudyjska – wbrew stereotypom – wystawa fotografii Jacka Balcewicza” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.
Filia nr 33 / ul. Zakopiańska 103, tel. 797-024-012

„40 lat listy UNESCO. Zaczęło się w Krakowie” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.
Filia nr 40 / ul. Łużycka 55, tel. 797-024-017

„Podróże duże i małe” – wystawa prac członków Krakowskiego Klubu Fotograficznego – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.
Filia nr 44 / ul. Spółdzielców 3, tel. 797-024-014

„Galeria Eklibrisu Biblioteki Kraków: Wojna obronna 1939–1945”
– w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.
Filia nr 46 / ul. B. Limanowskiego 4, tel. 12 20-20-650

„Okolice Nowej Huty – wystawa fotografii Adama Gryczyńskiego” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.
Filia nr 49 / os. Tysiąclecia 42, tel. 12 648-50-69

Łąki Nowohuckie, w głębi Elektrownia Kraków w Łęgu, 25.03.2017

„To jest mój rok” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.
Filia nr 53 / os. Stalowe 12, tel. 12 644-23-52

„Portrety nowohucian w monotypii – wystawa prac Januarego Witkowskiego” – w godzinach otwarcia biblioteki od 2 do 31 grudnia 2019 r.
Filia nr 54 / os. Młodości 8, tel. 12 644-13-22

Nędzna gra nędznych ludzi

Taki mógłby być początek opisu sytuacji polskiej ligi piłki nożnej, która w rankingu UEFA zajmuje dzisiaj 28. miejsce na 55 sklasyfikowanych, co dosadnie podsumował w prasie komentator sportowy: *Jesteśmy chmarą beztalenci*. Aliści powyższy tytuł pochodzi z angielskiej gazety z końca lat 80., kiedy Brytyjczycy, w końcu pionierzy tej dyscypliny, przejęci opłakanym stanem futbolu w ich kraju – burdy kiboli, nieporządek na stadionach, fatalny ich stan techniczny – dojrżeli do zmian. W ich efekcie powstała Premier League – od ponad dwóch dekad *najlepszy angielski towar eksportowy i najatrakcyjniejszy produkt sportowy na świecie*, który co weekend ogląda, za pośrednictwem telewizji, 4,5 mld kibiców w 211 krajach.

Historię tego zjawiska, jego sensoryjne początki i niebotyczne osiągnięcia, jasne i ciemne strony, przedstawia świetnie napisana książka pary wieloletnich angielskich dziennikarzy sportowych. Z wielkim znawstwem, przytaczając mnóstwo szczegółów, autorzy *Klubu* na ponad czterystu stronach opisują powstanie najpopularniejszej ligi zawodowej na świecie. To organizacja *przede wszystkim sprzedająca prawa medialne, która niejako przy okazji ustala dla 20 klubów harmonogram sezonu oraz zapewnia sędziów i piłki*.

Podstawą jej sukcesu były pieniądze. Ich najcenniejszym źródłem zaś sprzedaż praw do transmisji telewizyjnych, które wraz z dochodami z reklamy, sponsoringu korporacyjnego oraz własnej działalności handlowej (bilety, gadzety, gastronomia, mecze pokazowe poza Anglią) odmieniły kluby First Division. Mogły one zainwestować w przebudowę stadionów lub budowę nowych, sprowadzić zewsząd utalentowanych i dobrze opłaconych piłkarzy, trenerów oraz menadżerów. Ci ostatni znaczyli coraz więcej, bo kluby przekształcały się w przedsiębiorstwa, w których warto było lokować pieniądze.

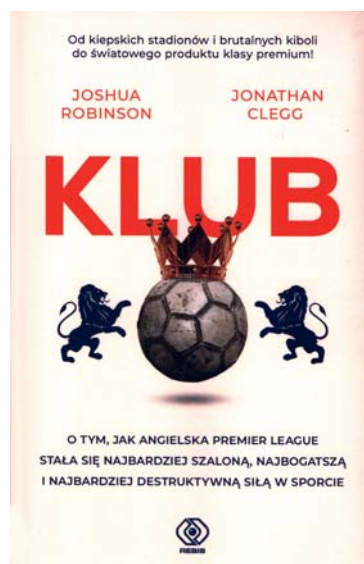
Wielogodzinne transmisje telewizyjne z rozgrywek, pełne atrakcji, co prawda popularyzowały angielski futbol na wszystkich kontynentach, ale stawały się ważniejsze aniżeli same mecze. *W spektaklu wynik sportowy schodzi na drugi plan, na pierwszy zaś wysuwa się zdolność przyciągania uwagi oraz generowanie afektywnych inwestycji ze strony klientów*, zauważali w ciekawym studium o skomercjalizowanym sporcie współczesnym pt. *Sport nie istnieje* Jan Sowa i Krzysztof Wołański (2017). Pełne trybuny stanowiły główny element scenografii piłkarskiego show – *złotego produktu telewizyjnego*. Nic więc dziwnego, że zainteresowali się nim miliarderzy z Rosji, krajów arabskich, a przede wszystkim z USA – nowi właściciele angielskich klubów.

Te bowiem zapewniały ich posiadaczom światową rozpoznawalność i pozytywny wizerunek. *Nie jesteśmy klubem piłkarskim, ale firmą sportową, rozrywkową i medialną*, opowiadał jeden z szefów Manchesteru City, klubu z Wielkiej Szóstki liderów Premier League (najbogatszym z nich na świecie stał się Manchester United – mistrz marketingu), podkreślając, że *musimy być częścią codziennych wiadomości, istnieć na pierwszych i na ostatnich stronach gazet, w każdym aspekcie*.

Wśród ciemnych stron zjawiska autorzy *Klubu* dostrzegali m.in. wpływ na ligę agentów piłkarzy, sterujących częstokroć klubami z tylnego siedzenia i pobierających niebotyczne prowizje. Bardziej jednak smuci inny aspekt. Oto wraz ze wzrostem wartości zespołów wzrosły także ceny biletów (w ciągu dekady o 1000 procent), co spowodowało odpływ ze stadionów tysięcy autentycznych angielskich kibiców, przywiązanych od pokoleń do klubów w swoich miastach i dzielnicach. Ich miejsce zajmowali zamożni turyści futbolowi...

Na koniec chciałoby się zapytać: – A u nas? *Pieniądze są (ósme najwyższe przychody z praw telewizyjnych w Europie!), wsparcia z funduszy publicznych stale przybywa, miasta stawiają stadiony, kibice przychodzą, telewizje ładnie opakowują ligowe gnioty. Tzw. ekstraklasa pozostaje największym przekrętem polskiego sportu, może wręcz najdroższym bublek produkowanym u nas po 1989 roku*. Opinia cytowanego już wcześniej dziennikarza jednego z ogólnopolskich dzienników mówi wystarczająco dużo.

Piotr Wasilewski

Robinson J., Clegg J., *Klub*, Poznań, Dom Wydawniczy Rebis, 2019

Perła Litwy

Zamek w Trokach

28 km na zachód od Wilna, posadowione nad jeziorami: Galwe, Tatarszki, Łuka i Giełusz, leżą malownicze Troki, dawna rezydencja książąt litewskich. Ich główną atrakcją stanowi najświetniejszy chyba na Litwie, położony na wyspie zamek obronny. Ongiś siedziba Kiejstuta i Witolda, gościem tutaj był Władysław Jagiełło. Obecnie jest siedzibą Muzeum Historycznego. Aby tam dotrzeć, należy pokonać długi, drewniany most, przy którym cumują sztywne żaglówki. Czerwone mury, dachy i baszty potężnego zamczyska objają się dostojnie w spokojnej tafli jeziora. Niebawem urokliwy to widok. Spod murów zamczyska, na przeciwnym brzegu jeziora, dostrzec można jasną sylwetę klasycystycznego pałacu Tyszkiewiczów na Zatroczu.

Inną osobliwością Trok jest dzielnica karańska, zabudowana ciągiem drewnianych, kolorowych domków zwróconych do ulicy ścianami szczytowymi. Umieszczone w nich są trzy obramowane na biało okna: jedno przeznaczone dla Boga, drugie dla Witolda, trzecie dla domowników. Karaimi to tajemniczy lud, sprowadzony przez księcia Witolda z Krymu. Ich rodowód sięga ponoć czasów starożytnej Mezopotamii. Z racji że podstawą religii karańskiej stanowi przede

wszystkim Stary Testament, nazwani zostali narodem jednej księgi, a ponieważ służyli z wiernością i sumiennością, powierzono im osobistą ochronę władcy. Zajmowali się również uprawą roli, rzemiosłem i leczeniem ludzi. Stanowili i stanowią po dziś dzień hermetyczną grupę etniczną, kultywującą swój język i wiarę. Do czasów nam współczesnych w Trokach nieprzerwanie działa kinesa, czyli karański dom modlitw.

W jednej z licznych restauracji koniecznie należy skosztować potraw tradycyjnej kuchni Karaimów. Wzmocnieni degustacją regionalnych smakowitości wyruszamy dalej. W centrum miasta, ponad uliczną zabudową, góruje odrestaurowany niedawno,

Karańska kinesa

a ufundowany w 1409 r. przez księcia Witolda, kościół farny. Ongiś obronny, dziś zachwyca architekturą, a we wnętrzu zachowanymi fragmentami polichromii, rzeźbami i unikatowymi malowidłami. W ołtarzu głównym mieści się niezwyklej urody, łaskami słynący obraz Matki Boskiej Trockiej, patronki Litwy. Najcenniejsza relikwia miasta, obiekt kultu i powód licznych pielgrzymek.

Troki i okolice stanowią jedno z bardziej malowniczych miejsc na Litwie. Otoczone łagodnymi pagórkami, porośniętymi gęstwiną lasów, z dziesiątkami jezior, zatoczek, wysp i wysepek przyciągają jak magnes miłośników historii i przyrody.

Obraz Matki Boskiej Trockiej.

Tekst: Anna Grychowska
Zdjęcia: Michał Grychowski

„Jakiś we Wiliją, takiś cały rok”

Pachnąca lasem choinka, dzielenie się opłatkiem, życzenia z serca płynące nieodłącznie związane są z najbardziej rodzinnymi świętami – Bożym Narodzeniem. To wyjątkowy czas, szczególnie dla dzieci. Na zawsze zapamiętają wspólnie spędzone chwile, a w dorosłym życiu wspominały będą tradycje pielęgnowane w rodzinnym domu.

Termin Świąt Bożego Narodzenia ustalony został nieprzypadkowo, a znane nam tradycje wigilijne to w dużej mierze, pamiątka po dawnych czasach. W porze zimowego przesilenia wyznawcy starożytnych religii oddawali cześć boską odradzającemu się słońcu. W czasach chrześcijańskich pora ta stała się czasem upamiętniającym narodziny Dzieciątka Jezus. Świąta Bożego Narodzenia w naszej tradycji to nade wszystko Wieczerza Wigilijna i niezwykle obrzędowe. Zaczniemy więc od choinki. Tradycja nakazywała ubierać ją 24 grudnia. Umieszczano na niej: światełka – symbolizować miały przyście Chrystusa na świat, łańcuch – węża-kusiciela, a jabłko – grzech. Wczesnym rankiem rozpoczynano przygotowania do wieczerzy wigilijnej. Na starannie nakrytym stole znaleźć musiało się 12 potraw. Według tradycji powinny to być dary pochodzące z: pola, wody, lasu i sadu. Dlatego dania wigilijne zawierają: mak, ryby, grzyby i suszone owoce. Każdy z biesiadników musiał spróbować wszystkich potraw. Zapewniało to dostatek w nadchodzącym roku. Pojawienie się na niebie pierwszej gwiazdki dawało sygnał do rozpoczęcia celebrowania Świąt. Ten zwyczaj miał przypominać, że Gwiazda Betlejemaska doprowadziła Trzech Króli do Betlejem. Pod obrus należało położyć garść siana – na pamiątkę prostego i skromnego żóbką, zaś ten z domowników, któ-

St. Tondos pinx.

Wesołych Świąt!

ry wylosował najdłuższe źdźbło trawy, w nadchodzącym roku miał cieszyć się szczęściem i powodzeniem. Kolejnym ważnym rytuałem było przestrzeganie odpowiedniej ilości osób zasiadających do stołu wigilijnego. Pilnowano, by była to liczba parzystą. A już w żadnym przypadku nie mogło być trzynastu biesiadników, ponieważ niesławnym, trzynastym uczestnikiem Ostatniej Wieczerzy był Judasz Iskariota. Zawsze przy stole czekało puste miejsce, przeznaczone dla strudzonego wędrowca, stanowiło również wyraz pamięci o tych, którzy odeszli. Dzielenie się opłatkiem to symbol życzliwości i przebaczenia win. Komplet białych, tradycyjnych opłatek uzupełniał jeden kolorowy. Przeznaczano go dla zwierząt domowych. Po zakończonej wieczerzy gospodarze karmili swoje trzody resztkami jedzenia i owymi kolorowymi opłatkami. W ten oto sposób zapewniano zwierzętom ochronę przed chorobami. Wierzą również, że o północy zwierzęta przemawiają ludzkim głosem, zakwita czarodziejski kwiat paproci, ziemia pokazuje ukryte przed wiekami skarby, a wiele naturalnych zjawisk przyrodniczych stanowi wróżbę na nadchodzący rok. Zgodnie z obyczajem w Wigilię należało wstać wcześniej rano, dzień spędzić pracowicie, w kieszeniach trzymać pieniądze, niczego nie pożyczać i najlepiej, aby pierwszym gościem w domu był mężczyzna, trzeba było też pamiętać sny wyśnione w Noc Wigilijną, ponieważ się sprawdzą.

Święta Bożego Narodzenia to dla nas magiczny czas. Cieszymy się ich poezją i nastrojem, wspominając, co minęło, i z nadzieją patrząc w przyszłość. Kolędujemy więc przy pachnącej choince!

PASTORAŁKA KRAKOWSKA

Pytał się Pan Jezus
jako małe dziecię:
- Gdzie też jest najpiękniej
na tym Bożym świecie?

Niech Ci też Malutki
hejnał sypie nutki.

Hej kolęda, kolęda...

Słyszysz z nieba słowa:
- Idź Ty do Krakowa!

Dziwił się Pan Jezus
urodzie budynków,
kiedy jechał fiakrem
na sam środek Rynku.

Hej kolęda, kolęda...

I poszedł Pan Jezus
tam, gdzie Wisła płynie,
obszedł całe Półwie
i cały Zwierzyniec.

Patrzy wokół siebie:
- Ładniej tu jak w niebie.

Hej kolęda, kolęda...

Z andrusowskim szykiem
tańczył z Lajkonikiem.

Nie w lichej stajence
żóbek mój tu leży,
ale wśród wawelskich
i Mariackich wieżyc.

Hej kolęda, kolęda...

Tobie Barbakanu
królewskie korony
i Tobie pod stopy
dywan Błoń zielony.

- Niechaj świat się dowie:
nie ma jak w Krakowie!

Hej kolęda, kolęda...

słowa: Mieczysław Czuma
na melodię *Mości gospodarzu, domowy szafarzu*

Kraków

Biblioteka Kraków

Daj się wciągnąć do świata książek

BIBLIOTEKA KRAKÓW

BIBLIOTEKA KRAKÓW

BIBLIOTEKA KRAKÓW

BIBLIOTEKA KRAKÓW • INSTYTUCJA KULTURY MIASTA KRAKOWA

St. Tondos mal.

Wesołych Świąt!

Anna Grychowska

POSIADŁOŚĆ SZALEŃSTWA (druga edycja)

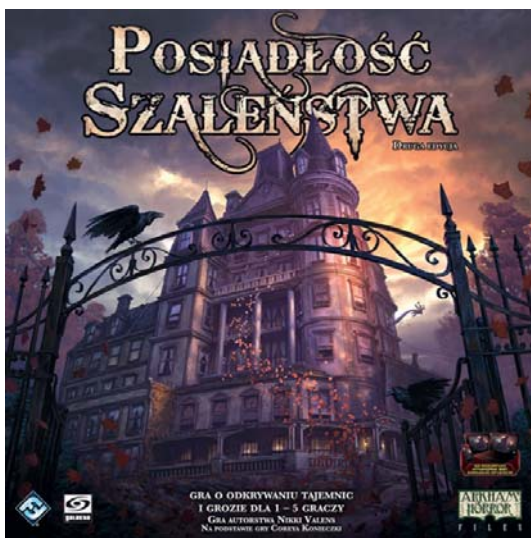
Tytuł ten to świetna alternatywa dla rodzin, które potrzebują przerwy od rywalizacji i chętnie zasiądą do dłuższej rozgrywki. *Posiadłość Szaleństwa* jest bowiem grą kooperacyjną, czyli taką, gdzie wszyscy gracze zamiast próbować pokonać pozostałych, muszą za sobą współpracować, żeby wspólnie zwyciężyć. Sprawdza się zarówno wśród młodszych, jak i dorosłych, a do tego umożliwia też grę w pojedynkę.

Celem rozgrywki jest wypełnienie zadań danego scenariusza. Każdy z graczy wciela się w jedną z postaci Badaczy Tajemnic, z których każdy ma inne cechy i umiejętności. Prawie wszystkie decyzje o tym, co zrobi drużyna, podejmuje się wspólnie. To daje wiele możliwości integracji grupy podczas gry. Po pierwsze, gracze wspólnie przeżywają konkretną historię, wcielając się w poszczególne postaci. Można też urozmaicić grę, odgrywając swoją rolę w sposób bardziej aktorski i po prostu przemawiać ustami naszych postaci, co znacznie podnosi poziom interakcji.

Główną zaletą gry jest fakt, że żadnego ze scenariuszy nie da się ukończyć grając niezależnie od innych. Współpraca, dobre planowanie, podział zadań, dzielenie się przedmiotami, ratowanie z opresji to klucz do zabawy. Odpowiedzialność za wszystkie sukcesy i porażki jest dzielona między graczy.

Fabula gry dzieje się w latach 20. XX wieku w USA. Całość oparta jest na literaturze grozy amerykańskiego pisarza H.P. Lovecrafta. Jakkolwiek jego opowiadania potrafią, nawet dzisiaj, wzbudzić strach w czytelniku, to gry planszowe na ich podstawie nie powodują gęsiej skórki (chyba że z przejęcia samą rozgrywką). Mimo że w trakcie rozgrywki trzeba stawić czoła różnorakim dziwaczny potworom. Jednak celem nie jest likwidacja kolejnych zagrożeń, a raczej rozwiązanie zagadek detektywistycznych, w czym te potwory próbują nam przeszkodzić.

Od strony mechanicznej rozgrywka ma dwa podstawowe atuty. Pierwszy to fakt, że plansza *Posiadłości Szaleństwa* składa się z osobnych pomieszczeń, z których każde mieści się na innym kafelku i gracze nie wiedzą, co odkryją za kolejnymi drzwiami. W ten sposób cały czas mamy poczucie ta-

jemniczości, co wzbogaca zabawę o podejmowanie decyzji dotyczących kierunku eksploracji.

Z tym wiąże się drugi pozytywny aspekt tego tytułu. W pierwszej edycji jedna z osób musiała zrezygnować z grania swoją postacią, ponieważ wcielała się w rolę mistrza gry i odpowiadała za rozkładanie pomieszczeń, akcje potworów i techniczną obsługę gry. W drugiej edycji tę rolę przejmuje darmowa aplikacja, która po wyborze na początku gry scenariusza przez cały czas instruuje nas, jakie pomieszczenie mamy dołożyć, jakie rzuty kośćmi wykonać itd. W wypadku niepowodzenia zawsze można spróbować rozegrać scenariusz jeszcze raz, ponieważ aplikacja zawsze wprowadza do niego jakieś zmiany.

Do głównych minusów tego tytułu należy ilość zasad. Jest ich dość sporo, ale na szczęście instrukcja jest napisana w sposób prosty i przejrzysty, a szczegółowe reguły i wątpliwości można sprawdzać w obszernym leksykonie. Drugim minusem jest dość wysoki poziom trudności, który bierze się głównie z faktu automatycznej przegranej w wypadku „śmierci” jednej postaci. W wypadku gry z młodszymi doradzam opuszczenie tej zasady, przynajmniej przez kilka pierwszych rozgrywek.

W sprzedaży znajduje się również kilka dodatków, dzięki którym mamy do dyspozycji nowe postacie graczy, potwory, pomieszczenia, przedmioty, czary, scenariusze itd.

Cała gra, poza nauką współpracy, zachęca swoim pięknym wykonaniem i dużą ilością elementów. Piękne kafelki planszy, figurki, karty przedmiotów i czarów fantastycznie prezentują się na stole, a do tego aplikacja z nastrojową muzyką w tle – w sam raz na długie zimowe wieczory.

Piotr „Surykat” Grajpel

Poezja jako źródło poznania – Szczęsny Wroński

Urodził się 27 marca 1951 r. w Żywcu. Od początku towarzyszyła mu literatura. Jak wspomina w rozmowie z Marcinem Kanią, zamęczał ojczyzna Mariana, żeby ten czytał mu książki. Mimo to nie lubił się uczyć. Tak więc w wieku 17 lat z „poprawką z matematyki” udał się na wakacje do Trójmiasta. Niestety były to czasy, w których władza była wyculona na wszelkie przejawy indywidualności i Szczęsny Wroński podpadł milicji za zbyt długie włosy. Za brak zameldowania na terenie Trójmiasta został skazany w trybie doraźnym na miesiąc więzienia. Zamiast korzystać z kąpielii morskich i beztrudnych dni, poeta zderzył się z przytłaczającą więzienną rzeczywistością. To wydarzenie, mimo że nie pozostało obojętne, okazało się mobilizujące. Szczęsny Wroński skończył szkołę i dostał się na Wydział Prawa na UJ. Wtedy to związał się z krakowskim środowiskiem literackim i teatralnym. Pod koniec 1971 r. SB przypomniało sobie o poecie, gdy pojawił się na nielegalnym nowohuckim spotkaniu literackim z Januszem Szpotańskim, autorem ironicznej apoteozy Polski Ludowej pt. *Towarzysz Szmaciak*. Przez cały dzień w siedzibie SB przy placu Wolności odbywało się przesłuchanie Wrońskiego. Odpuszczono mu dopiero, gdy oznajmił, że rzuci prawo i wyjedzie z Krakowa. Tak też się stało. Pożegnał studia, a przez następne dwa lata włączył się po kraju w grupie krakowskich hipisów. Ostatecznie skończył pierwszą w Polsce szkołę dla pracowników socjalnych. W 1976 r. wrócił do Krakowa, ponieważ dostał pracę w Szpitalu Psychiatrycznym w Kobierzynie. W późniejszych latach był asystentem reżysera, współpracownikiem artystycznym oraz kierownikiem studia aktorskiego w Teatrze STU (1981–85). Realizował się również jako aktor i reżyser. W 2001 r. zagrał w przedstawieniu *Józef K.* według *Procesu* Franza Kafki w reżyserii Marka Kality, przygotowanym przez Stowarzyszenie Teatr Atelier – Kraków. Rok później w Teatrze Dialog wyreżyserował wspólnie z Tomaszem Piaseckim widowisko *Dżuma* według powieści Alberta Camusa we własnej adaptacji, gdzie zagrał rolę ojca Paneloux, a w 2004 r. – *Lekcję* Eugène’a Ionesco (rola Służącego). Oddany współczesnej kulturze, zajmował się także organizacją i promocją ważnych wydarzeń np. Nocny Maraton Poezji (2007) i jego kontynuacja – Krakowski Festiwal Muzyki i Poezji (2008). Jest twórcą działającego od 1996 r. Teatru Promocji Poezji, gdzie koordynuje autorskie spektakle inspirowane poezją, turnieje czytania własnego wiersza, spotkania poetyckie: *Rozmawiamy*

wierszami. Prowadzi też warsztaty artystyczne dotyczące teatru i literatury. Był członkiem Związku Literatów Polskich (1999–2009), w tym prezesem Krakowskiego Oddziału ZLP (2005–2009). Z funkcji prezesa i uczestnictwa w Związku ostatecznie zrezygnował. Od 2010 r. jest członkiem Krakowskiego Oddziału Stowarzyszenia Pisarzy Polskich. Obecnie wraz z żoną mieszka w Kielcach.

Swoją drogę poetycką Szczęsny Wroński zainicjował wierszem [***] *mam skórę wieloryba* w roku 1977 r. w *Życiu Literackim*. Rok później na łamach *Studenta* miał debiut prozatorski. W 1980 r. ukazał się jego pierwszy tomik *Nadzieja matka głupich* (co ciekawie jego matka nosiła imię Nadzieja). Książka jest dostępna w *Magazynie Biblioteki Kraków*. W kolejnych latach ukazywały się tytuły: powieść *Praktyki* (1984; dostępna w Filii nr 53,55), tryptyk poetycki *Przenikanie* (1998), proza eseistyczna *Potwór nie opisany* (1999), powieść *Wolna miłość* (2000; dostępna w Filii nr 21), tomik *Smak ciemności, smak światła* (2006), wiersze i proza *Poręcze* (2006), poezja *Nie pozwól milczeć sercu* (2008), wspomnienia o artyście *Pogwarki o Kaczmarku* (2013), powieść *Konsultanci* (2014), tomik *Czas rozpocząć* (2015), wywiad rzeka *Piszę poemat* (2017; dostępny w Filii nr 3). Swoje utwory publikował w: *Życiu Literackim*, *Studentie*, *Przemianach*, *Ikarze*, *Trwaniu*, *Suplemencie*, miesięczniku *Kraków*, *Nieznany Świecie* oraz w antologiach i almanachach. W 1998 r. zdobył I Nagrodę w Ogólnopolskim Konkursie im. Mikołaja Reja z Nagłowic – za powieść *Wolna miłość*, która jest inspirowana okresem hipisowskim.

Mimo że Szczęsny Wroński jest człowiekiem wielu talentów i pasji, można zaryzykować stwierdzenie, że liryka najdłużej mu towarzyszy. Wedle autora poezja jest przede wszystkim źródłem poznania, a sama jej potrzeba wywodzi się z *głodu prawdy*, której szuka studiując siebie i świat. W jego twórczości obserwujemy pewnego rodzaju niepokój, ale i pokorę. Daje nam to możliwość obserwacji procesu dochodzenia do prawdy, a co za tym idzie, odkrywamy autentyczność Szczęsnego Wrońskiego.

Ludmiła Guzowska

Dwóch poetów

młody poeta podejrzewa że coś w tym jest
stary stoi na brzegu zarzuca pytańki

– może złowisz rybę która cię wyciągnie

Szczęśny Wroński wiersze

fot. Andrzej M. Makuch

Nauka kolorów

Zima uczy mnie pokory
wobec życia
które gdzieś jest
zielone i wieczne

w miarę upływu lat
coraz mniej dostrzegam
bieli i czerni
a więcej zieleni, czerwieni

mówię – to niemożliwe
bym stał się pustką
jeśli nawet wpadnę
w czarną dziurę nieistnienia
to jakbym dotknął
tęczy

skoro bocian jest biały
kreska pstra lis rudy a maki
czerwone
przecież życie obdarowuje mnie
bukietem radości

na przekór chichotom złośliwego wiatru
obłędnej zamieci i zamarzniętemu językowi
rzeki która nie zgubiła swego źródła
i celu istnienia

Gdy jestem człowiekiem

nie czuję się lepszy od psa
ni motyla migającego w słońcu

tak mało o nich wiem
jak mało wiem o sobie

na przekór logice która czasem
oczekiwałaby szybkiego końca

skoro prawda, dobro, piękno
zostały rozdzielone

jeśli człowiek pożera drugiego
wspomagając się lekami na przetrwanie

A ludzki duch unosi się nad wodami
uciekającymi do źródeł

Coś jakbym wiedział

Coś jakbym wiedział i nie wiedział wcale
stara maksyma sprawdza się jak ulał
jakieś sny snują się w mojej głowie
do kogo „ja” należę który teraz pisze
pytam tak jakby ktoś był tu jeszcze
na biurku pod biurkiem, w szparze ściany

jakby ktoś mieszkał pomiędzy książkami
i odpowiadał za alfabetyczność nazwisk
za wyzwick harmider snów kotłowaninę
odwodził mnie od myśli że wszystek odejść
nie zostanie śladu po moim istnieniu
Coś jakbym wiedział i nie wiedział wcale

Przekleństwo

Przekleństwo jak miecz anioła
przecina ciemność
jest świadkiem skowytu i
zachwytu
zerwane z łańcucha tajemnicy
wstrzeliwuje nas w bezpieczną
przestrzeń

bo
czasem potrzeba miażdżenia
musi znaleźć jakąś humanitarną formę

O, tak
przekleństwo to ostateczność
niekiedy zbawienna

Wigilia 2000

Gubię Ciebie Boże
tracę moją realność
byłeś mi ojcem
teraz jestem sam
nie mam kogo złapać
za połę marynarki
kiedy czuję się dzieckiem
Twoje Boże Narodzenie
stało się ogniskiem udręki
bo gdzie jest wielka radość
moja betlejemka gwiazdka
tamta czułość kolęd

przeszedłem szmat życia
by stanąć z pustymi rękami
przed wigilijnym stołem
nad śmiertelnie bladym opłatkiem
wyzutym z ciała i krwi

Wyznanie samobójcy

Nie wiedząc kim jestem przyglądam się sobie
jacyś ludzie pakują mnie do połyskliwego wora
chciałbym odetchnąć z ulgą lecz nie mam płuc
chciałbym wykrzyknąć coś ale brak mi ust
chciałbym rozdrapać szeleszczącą powłokę
ale moje palce stały się niewładne

tak mi głupio że dałem się sprowokować
nie przewyciężę już mojego lęku
Ja Teraz Widzący już nigdy oprę się
ślepemu losowi

Stary poeta i urzędu absolutu

przenikliwość światów staje się regułą
przez pergamin poety przedziera się światło
sączą się zapewniania podłość zostanie ukarana
szlachetność opatrzy się nagrodą

stary poeta wie że dobro rodzi się w bólu
stary poeta wie że wiersz rodzi się w bólu
stary poeta wie że człowiek rodzi się by doświadczyć
nicości i kategorycznie jej zaprzeczyć

Wyspiański – na zawsze

Z Wyspiańskim nie można się pożegnać, o Wyspiańskim nie da się zapomnieć – dzięki współpracy z Lwowską Narodową Galerią Sztuki obecny jest w nowej odsłonie w Muzeum Narodowym! 10 października miałam zaszczyt uczestniczyć w otwarciu dwóch wystaw *Wyspiański. Skarby ze Lwowa* oraz *Skarbiec Wyspiańskiego*. Wyśmienitych gości, senatorów, posłów, przedstawicieli korpusu dyplomatycznego, rektorów krakowskich uczelni przedstawił i powitał dyrektor MNK dr hab. Andrzej Betlej. Przywitał nietypowo, bo po...ukraińsku.

– Można się zastanawiać, czy aby nie za dużo już prezentacji dzieł tego artysty? Odpowiedź z perspektywy muzealników czy historyków sztuki, ale najpełniej z punktu widzenia miłośników sztuki jest jednak oczywista. Nie możemy dopuścić, aby większość dzieł artysty pozostawała schowana, a na ekspozycji prezentowano mniej niż dziesięć jego prac – mówił dr hab. Andrzej Betlej.

Przemawiał również dyrektor Lwowskiej Galerii Sztuki Taras Wozniak oraz kuratorki wystawy panie Magdalena Laskowska i Łucja Skoczeń-Rapała.

Przed obejrzeniem skarbów czekała nas jeszcze uczta duchowa – występ tria wokalnoinstrumentalnego z Ukrainy.

Potem już cały wieczór należał tylko do Wyspiańskiego i jego portretów: *Damy w lilii* (1893, zakupiony przez Towarzystwo Przyjaciół Nauk w Wilnie), *Portretu dziewczynki z kwiatem rumianku w dłoni* (1893, ofiarowany w 1907 przez Michała Toepfera), *Portretu dwóch dziewczynek* (1894) i *Portretu chłopca* (podarowane Galerii Miejskiej w 1905 r. przez Bolesława Orzechowicza z Kalnikowa).

Na ekspozycji znajdują się także 64 luźne szkice i studia rysunkowe, m.in. szkice z okresu pierwszej podróży artystycznej po Europie w 1890 roku, rysunki dokumentujące służbę wojskową Wyspiańskiego w Krakowie w listopadzie 1890, szkice paryskie z 1891 czy karykatury historyczne z 1900 roku. Cała kolekcja dzieł Wyspiańskiego z Lwowskiej Narodowej Galerii Sztuki imienia B.G. Woźnickiego jest prezentowana po raz pierwszy w Polsce.

Skarbiec Wyspiańskiego będzie miał trzy odsłony, a w ramach każdej z nich widzowie zobaczą inne dzieła artysty.

Warto przy okazji wspomnieć, że 12 października w Muzeum Narodowym rozstrzygnięto konkurs na projekt Muzeum Wyspiańskiego, które stanie tuż obok gmachu głównego. Jednogłośnie wybrano projekt wrocławskiej firmy Heinle, Wischer und Partner Architekti, znanej m.in. z takich projektów jak Centrum Nauki Kopernik w Warszawie czy Topografia Terroru w Berlinie.

Wystawy można oglądać do 1 marca 2020 roku.

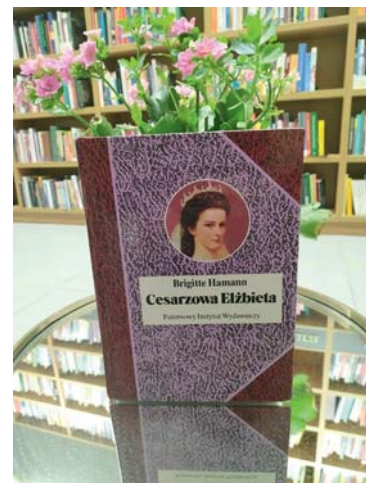
Tekst: Joanna Muniak
Zdjęcia: Uliana Zhuravchak

Nieszczęśliwa cesarzowa

Życie Elżbiety z Wittelsbachów, cesarzowej Austrii i królowej Węgier, żony cesarza Franciszka Józefa I, było pasmem udręk i samotności. Dlaczego więc ta nieszczęsna kobieta przeszła do historii jako królowa z bajki? Filmy i seriale, zwłaszcza najsłynniejszy z Romy Schneider, jeszcze nas w tym utwierdzają. Może jej los, podobny do Kopciuszka, oszałamiająca uroda i bogactwo, sprawiły, że trudno myśleć o niej w kategoriach ofiary? Sisi urodziła się w niedzielę, w wigilię Bożego Narodzenia 1837 r. Była dzieckiem księżęcej pary – Ludwika i Maksymiliana Bawarskiego, którzy wychowywali dzieci z dala od etykiety dworskiej. Sisi dzieciństwo i młodość spędziła w Bawarii, w zamku nad jeziorem Starnberg. Jeździła konno, polowała, spędzała beztrudnie całe dni poza pałacem. Planowano, że Franciszek Józef poślubi starszą siostrę Sisi, Nene. Los zrzucił jednak inaczej. Zauroczony Franciszek, już dwa dni po poznaniu księżnej Sisi, wbrew woli swojej matki, postanowił się z nią zaręczyć. 16-latką była zakochana, ale bardzo przeszkadzała jej wysoka pozycja narzeczonego. *Gdyby był on tylko krawcem...* wzdychała Sisi, udowadniając, że nie zależy jej na zaszczytach.

Słodkie chwile po ślubie minęły szybko, a zaczął się, jak sama często mawiała do córki, koszmar. Życie na wszelkie sposoby utrudniała jej teściowa, arcyksiężna Zofia. Kiedy na świecie pojawiły się dzieci, były izolowane od matki. Sisi zaczęła podróżować, ale

to nie przynosiło ulgi w opanowującej ją depresji. Prawdopodobnie zachorowała też na anoreksję, przesadzała z głodówkami i ćwiczeniami fizycznymi, wręcz obsesyjnie dbała o włosy i higienę.

Nie od dzisiaj Sisi jest legendą i wizerunkiem, a przy tym i źródłem dochodów miasta Wiednia, choć ona sama szczerze nienawidziła skostniałej atmosfery tego miasta.

[Książka jest dostępna w 22 placówkach Biblioteki Kraków]

Joanna Muniak

Hamann B., *Cesarzowa Elżbieta*, Warszawa: Państwowy Instytut Wydawniczy, 1999.

GALERIA EKSLIBRISU BIBLIOTEKI KRAKÓW

Autorem prezentowanego ekslibrisu dla Domu Dziecka im. Dzieci Warszawy w Warszawie jest Ovidiu Pecta – redaktor w czasopiśmie *Tribuna*, prezes Fundacji Międzynarodowego Biennale Grafiki w Cluj-Napoca, juror w biennale w Brukseli, Budapeszcie czy Fushun. Artysta uczestniczył w wielu wystawach międzynarodowych: plakatu, mail artu i ekslibrisu, miał organizowane wystawy indywidualne nie tylko w Rumunii, ale i w Japonii, na Węgrzech, w Grecji i Polsce.

Kilka jego prac przedstawiamy na zbiorowej wystawie ekslibrisu poświęconej II wojnie światowej, przedłu-

nej w Filii nr 46 do końca grudnia br. (ul. B. Limanowskiego 4). Zapraszamy.

Anna Gregorczyk

**Biblioteka
Kraków**

Biblioteka Kraków
pl. Jana Nowaka-Jeziorańskiego 3
31-154 Kraków
sekretariat tel. 12 61 89 100 (czynny w godz. 8.00-15.30)
e-mail: sekretariat@biblioteka.krakow.pl
Skład i druk: FALL, www.fall.pl, fall@fall.pl
nakład: 2000 egz.

Redakcja: Izabela Ronkiewicz-Brańiel (redaktor naczelna), Paulina Knapik-Lizak (z-ca redaktora naczelnego), Małgorzata Adamska, Dorothea Bojeczko, Ewa Cywińska, Małgorzata Dzierżymirska, Anna Grychowka, Ludmiła Guzowska, Maria Twardowska-Hadyniak, Małgorzata Kosmala, Małgorzata Koźma, Joanna Muniak, Jolanta Oleksa, Janusz M. Paluch, Joanna Pękala, Piotr Wasilewski, Barbara Zajączkowska